بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

بەناوی گەلەوە
پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق
ژمارەی بڕیار: ١١
مێژووی بڕیار: ٢٠٢١/١٠/٢٦

بڕیاری ژمارە (١١)ی ساڵی ٢٠٢١

پاڵپشت بە حوکمی بڕگەی (دووەم)ی ماددەی (٢٨) لە پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق، پەرلەمانی کوردستان لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (٤)ی خولی هەڵبژاردنی پێنجەم لە ڕێکەوتی ٢٠٢١/١٠/٢٦ ئەم بڕیارەی خوارەوەی دا:

یەکەم: قبوولکردنی دەست لە کارکێشانەوەی ئەندامی پەرلەمان (دابان محمد حسێن) لە لیژنەی (دەسپاکی).

دووەم: ئەم بڕیارە لە ڕۆژی دەرچوونیەوە جێبەجێ دەکرێت و لە ڕۆژنامەی فەرمی(وەقایعی کوردستان)دا بڵاودەکرێتەوە.

د. ڕێواز فایق حسێن
سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

بەناوی خوای بەخشندە و میهرەبان

بەناوی گەلەوە
پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق
ژمارەی فەرمان: ٣
مێژووی فەرمان: ٢٧ /٢٠٢١/١٠

فەرمان

پشت بە بڕیاری ژمارە (٤ و ١٤)ی ساڵی ٢٠١٩ی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق و حوکمی بڕگەی (سێیەم، پێنجەم) لە ماددەی (٢٨)ی پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمان، ئەندامانی لیژنە هەمیشەییەکانی پەرلەمان کە ناویان لە خوارەوە هاتووە ئەو ئەرك و فەرمانانە دەگرنە ئەستۆ کە بەرامبەر هەریەکەیان دیاریکراوە:

١- بەڵێن اسماعیل حاجی — سەرۆکی لیژنەی دەسپاکی
٢- هەڵکەوت انور خەلیفە — بڕیاردەری لیژنەی دەسپاکی

د. ڕێواز فایق حسێن
سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران

ژمارە: ١٢٢٧٤ لە ٢٠٢١/١٠/١٢

بڕیاری

ژمارە (١١٤)ی ساڵی ٢٠٢١

پشتبەست بە حوکمەکانی ماددەی (هەشتەم) لە یاسای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ژمارە (٣)ی ساڵی ١٩٩٢ هەموارکراو ، و پشتبەست بە ماددەی (چوارەم) و بڕگەی (یەکەم) لە ماددەی (شەشەم) لە یاسای وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئاینی لە هەرێمی کوردستان - عێراق ژمارە (١١)ی ساڵی ٢٠٠٧ ، ولەبەر ڕۆشنایی کۆبوونەوەی ئاسایی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (٦٦) لە ٢٠٢١/٩/٢٩ ، ئەنجومەنی وەزیران لەسەر پێشنیاری وەزارەتی ئەوقاف وکاروباری ئایینی بەکۆی دەنگ بڕیاری دا بە:

١- پەسەندکردنی (پەیڕەوی ئەنجومەنی باڵای ئەوقاف وکاروباری ئایینی لە هەرێمی کوردستان – عێراق)

٢- ئەم بڕیارە لە ڕۆژی دەرچوونی جێبەجێ دەکرێت و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە.

مەسرور بارزانی
سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران

سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران

ژمارە: ١٣٩٠١ لە ٢٠٢١/١١/١٥

پاڵپشت بە بڕگەی (٣) لە ماددەی (هەشتەم) لە یاسای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان - عێراق ژمارە (٣) لە ساڵی ١٩٩٢ی هەموارکراو، و بڕگەی (یەکەم) لە ماددەی (شەشەم) لە یاسای وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی لە هەرێمی کوردستان-عێراق ژمارە (١١)ی ساڵی ٢٠٠٧، و لەسەر پێشنیاری وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی، ئەنجومەنی وەزیران لە کۆبوونەوەی ئاسایی خۆی ژمارە (٦٦) لە ٢٠٢١/٩/٢٩ ئەم پەیڕەوەی خوارەوەی دەرکرد:

پەیڕەوی ژمارە (١٣) ساڵی ٢٠٢١
پەیڕەوی ئەنجومەنی باڵای ئەوقاف و کاروباری ئایینی لە هەرێمی کوردستان - عێراق

ماددەی (١):

مەبەست لەم دەستەواژانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستەکانی ئەم پەیڕەوە:

یەکەم: وەزارەت: وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی.

دووەم: وەزیر: وەزیری ئەوقاف و کاروباری ئایینی.

سێیەم: بریکار: بریکاری وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی.

چوارەم: ئەنجومەن: ئەنجومەنی باڵای ئەوقاف و کاروباری ئایینی.

پێنجەم: سەرۆك: سەرۆکی ئەنجومەنی باڵای ئەوقاف و کاروباری ئایینی.

شەشەم: ئەندام: ئەندامانی ئەنجومەنی باڵای ئەوقاف و کاروباری ئایینی.

ماددەی (٢): ئەنجومەن، سەرەڕای ئەو ئامانجانەی لە یاسای ژمارە (١١)ی ساڵی ٢٠٠٧دا هاتووە، کار دەکات بۆ بەدیهێنانی ئەم ئامانجانەی خوارەوەش:

یەکەم: بەڕێوەبردنی موڵکە وەقفییەکان بە شێوەیەکی دروست بە جۆرێك کە خزمەتی زیاتریان بکات، لە چوارچێوەی حوکمەکانی یاسا بەرکارەکان.

دووەم: وەبەرهێنان لە موڵکە وەقفییەکان و بەرەوپێشبردنیان، لە چوارچێوەی حوکمەکانی یاسا بەرکارەکان.

سێیەم: ڕێکخستنەوەی داهاتی موڵکە وەقفییەکان و زیادکردنی ژمارەیان و گرنگی پێدانیان.

چوارەم : دانانی پلان بۆ جەردکرنی دروستی ساڵانەی موڵکە وەقفییەکان و بەدیارخستنی ئەو موڵکە وەقفییانەی کە دیارنین.

پێنجەم: ئامادەکردنی ڕاپۆرتی ساڵانەی تایبەت بە موڵکە وەقفییەکان و بڵاوکردنەوە و ئاشکراکردنی.

ماددەی (٣): پێکهاتەی ئەنجومەن بەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت:

یەکەم: وەزیر - سەرۆکی ئەنجومەن.

دووەم: بریکار - جێگری سەرۆکی ئەنجومەن.

سێیەم: ڕاوێژکار و بەڕێوەبەرە گشتییەکانی وەزارەت - ئەندام.

چوارەم: دادوەرێکی باری کەسی کە لەلایەن ئەنجومەنی دادوەرییەوە دیاردەکرێت بە مەرجێك پۆلینی (یەك) بێت - ئەندام.

پێنجەم: نوێنەرانی وەزارەتەکانی (داد، خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی، پەروەردە، دارایی و ئابووری، شارەوانی و گەشتوگوزار، کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو، ڕۆشنبیری و لاوان) بە مەرجێك پلەیان لە بەڕێوەبەری گشتی کەمتر نەبێت - ئەندام.

شەشەم: چوار لە زانایانی ئایینی ئیسلامی کە وەزیر دیاریان دەکات - ئەندام.

حەوتەم: بەڕێوەبەرە پەیوەندیدارەکانی ناو وەزارەت یان کەسانی شارەزا لە بابەتی کۆبوونەوەکە لە ناوەوە یان دەرەوەی وەزارەت کە لەلایەن وەزیر بانگهێشت دەکرێن بۆ کۆبوونەوەکانی ئەنجومەن بە بێ ئەوەی مافی دەنگدانیان هەبێت.

هەشتەم: سکرتێری ئەنجومەن: فەرمانبەرێکی شارەزا لە بواری ئەرك و چالاکییەکانی ئەنجومەن و لەلایەن وەزیرەوە دەستنیشان دەکرێت و مافی دەنگدانی نابێت.

ماددەی (٤):

ئەندامانی ئەنجومەن کە لە بڕگەکانی (چوارەم) و (پێنجەم) و (شەشەم)ی ماددەی (٣)ی ئەم پەیڕەوە ساڵانە نوێ دەکرێنەوە بە هەماهەنگی لەگەڵ لایەنی پەیوەندیدار.

ماددەی (٥): لە چوارچێوەی حوکمەکانی یاسا بەرکارەکان، ئەنجومەن ئەم ئەرکانەی خوارەوە پیادە دەکات:

یەکەم: پەسندکردنی پلان و پڕۆگرامی گشتی وەزارەت کە ئامادە دەکرێت لەلایەن لیژنەیەکی باڵای سەر بە ئەنجومەن دوای دیراسەتکردنی.

دووەم: دیراسەتکردنی ڕەشنووسی پەیڕەو و ڕێنماییەکانی تایبەت بە وەزارەت.

سێیەم: گفتوگۆکردن لەسەر بودجەی ساڵانەی وەزارەت و موڵکە وەقفییەکان و پێشکەشکردنی پێشنیاری پێویست لەم بارەیەوە بە مەبەستی بڕیاردان لە سەری و بەرزکردنەوەی بۆ لایەنی پەیوەندیدار.

چوارەم: سەرپەرشتیکردنی گشت موڵکە وەقفییەکان و مامەڵەکردن لەگەڵیان.

پێنجەم: دیراسەتکردن و بڕیاردان لەسەر گشت ئەو بابەتانەی کە لەلایەن سەرۆك و ئەندامانی ئەنجومەنەوە دەخرێنە پێش ئەنجومەن.

ماددەی (٦):

یەکەم: کۆبوونەوەکانی ئەنجومەن لە ناو وەزارەت ئەنجام دەدرێن و بۆ سەرۆك هەیە بڕیار بدات کە لە شوێنێکی دیکە ئەنجام بدرێن بەپێی پێویست.

دووەم: ئەنجومەن بە ئامادەبوونی (٣/٢) دوو سێ یەکی ئەندامان کۆدەبێتەوە.

سێیەم: کۆبوونەوەکان وەرزی دەبێت و بۆ سەرۆك هەیە کە داوای کۆبوونەوەی نائاسایی بکات بۆ ئەو بابەتانەی کە بە گرنگی دەزانی یان لەسەر پێشنیاری یەکێك لە ئەندامەکان.

چوارەم: بڕیارەکان بە زۆرینەی دەنگ دەبێت و لە کاتی یەکسانی دەنگەکان، بابەتەکە یەکلادەبێتەوە بۆ ئەو لایەنەی سەرۆك دەنگی بۆ داوە.

ماددەی (٧):
بۆ ئەنجومەن هەیە لیژنە پێكبهێنێت بە سەرۆكایەتی یەكێك لە ئەندامەكانی سەبارەت بە كاری مولّكە وەقفییەكان بۆ ئامادەكردن و یەكلاكردنەوەی بابەتەكان لە ڕووی یاسایی و شەرعییەوە و دواتر خستنەڕووی لە ناو كۆبوونەوەی ئەنجومەن.
ماددەی (٨):
ئەنجومەن دەسەڵاتی هەیە بۆ داواكردنی هەر بەڵگەنامەیەكی وەقفی یان ئەو موڵكانەی كە ئیدعای وەقفبوونی دەكرێت بەڵام تۆمارنەكراوە لە دەزگاكانی سەر بە وەزارەت یان دەرەوەی وەزارەت.
ماددەی (٩):
پەیڕەوی ئەنجومەنی باڵای ئەوقاف و كاروباری ئایینی ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٠١ی هەمواركراو هەڵدەوەشێتەوە.
ماددەی (١٠): وەزیر بۆی هەیە ڕێنمایی پێویست دەربكات بۆ ئاسانكاریی جێبەجێكردنی حوكمەكانی ئەم پەیڕەوە.
ماددەی (١١): كار بە هیچ پەیڕەوێك یان ڕێنماییەك یان بڕیارێك ناكرێت كە ناكۆك بێت لەگەڵ حوكمەكانی ئەم پەیڕەوە.
ماددەی (١٢): پێویستە لەسەر وەزیر و لایەنە پەیوەندیدارەكان حوكمەكانی ئەم پەیڕەوە جێبەجێ بكەن.
ماددەی (١٣): ئەم پەیڕەوە لە ڕێكەوتی بڵاوكردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی كوردستان) جێبەجێ دەكرێت.

هۆكارەكانی دەرچوواندن

لە پێناو تازەگەری و گونجاندن لەگەڵ گۆڕانكارییە نوێیەكانی سەردەم و زیاتر گرنگیدان بە موڵكە وەقفییەكان و بەكارخستنیان و وەبەرهێنان لەو موڵكانە بەپێی حوكمەكانی یاسا بەركارەكان، ئەم پەیڕەوە دەرچووێندرا.

مەسرور بارزانی
سەرۆكی ئەنجومەنی وەزیران

دیوانی چاودێری دارایی
ژمارە: ١٠٦٣ لە ٢٠٢١/١٠/٢٦

پاڵپشت بە حوکمەکانی بڕگە ی یەکەم لە ماددەی (٢٢) و بڕگەی سێیەم لە ماددەی (١٤) لە یاسای دیوانی چاودێری دارایی هە رێمی کوردستان عێراق ژمارە (٢) ی ساڵی (٢٠٠٨) و بڕیاری ئەنجومەنی چاودێری دارایی بڕگەی (چوارەم) لە کۆنووسی دانیشتنی هەژدەهەمین لە (٢٠٢١/٨/١٧) ئەم هەمواری پەیڕەوەمان دەرکرد :-

پەیڕەوی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢١

هەمواری دووەمی پەیڕەوی ناوخۆی دیوانی چاودێری دارایی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠١٤

١- خاڵی (د)-لە-١-ی دەستەکانی چاودێری لە بڕگەی شەشەم لە ماددەی (٩) لادەچێت دەبێتە بڕگەی حەوتەم .
٢- بڕگەی(حەوتەم) بۆ ماددەی (٩) زیاد دەکرێت بەم شێوەی خوارەوە دەخوێندرێتەوە :
حەوتەم :- (دەستەکان پەیڕەوی ئەو ڕێکارانە دەکەن ، کە ئەنجومەن دیاری دەکات لەمەڕ چۆنیەتی ئامادە کردن و جۆری ڕاپۆرتەکان و میکانیزمی جێبەجێ کردنی بۆ هەر یەکێکیان) .
٣- ئەم پەیڕەوە جێبەجێ دەکرێت لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) .

خالد هادی چاوشلی
سەرۆکی دیوان

وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو
ژمارە : ٧٤٣٤ لە ٢٠٢١/١٠/٢٥

پاڵپشت بە بڕگەکانی (یانزەم) و (دوانزەم) و (نۆزدەم) لە ماددەی (دووەم) لە یاسای وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو لە هەرێمی کوردستان ژمارە (٦) ساڵی ٢٠١٠ و بڕگەی (شەشەم) لەماددەی (سێیەم) لە یاسای پاراستن و پێشخستنی بەرهەمی کشتوکاڵی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (٤)ی ساڵی ٢٠٠٨ و ماددەی (٥) لە یاسای (امراض الحیوانات العفنة) ژمارە (٦٨)ی ساڵی ١٩٣٦ و ماددەی (پێنجەم و شەشەم) لە سیستەمی ڤیتێرنەری ژمارە (٨٤) ساڵی ١٩٣٧ و بەمەبەستی کۆنترۆل و ڕێکخستنی بازرگانی کردن بە هاوردەکردنی ئاژەڵی زیندوو بڕیارماندا بە دەرکردنی:

بڕیاری ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢١
ڕێکخستنی هاوردنی ئاژەڵی زیندوو بە مەبەستی قەڵەوکردن و سەربڕین

ماددەی (١):

أ- مۆڵەتی هاوردەکردنی ئاژەڵی زیندوو بۆ قەڵەوکردن تەنیا بەوانە دەدرێت کە خاوەن پڕۆژەی قەڵەوکردنی ئاژەڵی زیندووون و کە پڕۆژەی قەڵەوکردنیان هەیە و مۆڵەتی وەزارەتیان هەیە و مۆڵەتەکەیان نوێکراوەتەوە و پێویستە پڕۆژەکانیان بە سەرپەرشتی بەڕێوەبەرایەتی ڤیتێرنەری و بەشی سامانی ئاژەڵی پارێزگاکان و بەپێی ڕێنماییەکانی وەزارەت بێت .

ب- ژمارەی ئاژەڵی هاوردەکراو بۆ قەڵەوکردن بەپێی توانای شوێنی قەڵەوکردن دەبێت ونابێت کێشی ئاژەڵەکە (گۆلکی بچووکی گۆشت) لە(١٥٠-٢٠٠) سەدو پەنجا بۆ دووسەد کیلۆگرام و(بەرخ و کار) لە (٢٥) بیست و پێنج کیلۆگرام زیاتر بێت و پێویستە سەرجەم ئاژەڵەکان ژمارە پێناسیان هەبێت

ماددەی (٢):

تایبەت بە پڕۆژەکانی قەڵەوکردن لە ساڵێکدا بە شێوەی دووجار بە ووزەی تەواوی پڕۆژە پشکیان پێدەدرێت.

ماددەی (٣):

أ - هاوردەکردنی ئاژەڵی زیندوو بە مەبەستی سەربڕین لە کوشتارگاکان لە هەریەک لە (جوانەگای گۆشت) نابێت کێشی لە (٤٠٠) چوار سەد کیلۆگرام و (کاور،گیسک) لە (٦٠) شەست کیلۆگرام زیاتر بێت

ب- مۆڵەتی هاوردەکردنی ئاژەڵ بە مەبەستی سەربڕین دەدرێت بەو کۆمپانیایانە کە خاوەن خانی (شوێنی حەوانەوەی ئاژەڵ)ی خۆیانن بە فەرمی دەیسەلمێنن کە شوێنەکە موڵکی کۆمپانیاکەیە و مۆڵەتی فەرمی کارەکەیان هەیە و بەکرداری ئەم ئاژەڵانە هاوردە بکەن و لە دواییدا دەیانفرۆشنەوە بە قەسابەکان و ڕەچاوی کاری پێشتری کۆمپانیاکان بکرێت و لە ژێر سەرپەرشتی و بە هەماهەنگی نێوان بەڕێوەبەرایەتی ڤیتێرنەری و بەشی سامانی ئاژەڵ لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگاکان بەپێی ڕێنماییەکانی وەزارەت .

ماددەی (٤):

داواکاری پارێزگاکانی هەرێمی کوردستان بۆ ئەو بڕەی کە داوای دەکەن پێویستە بەپێی پێداویستی پارێزگا بێت بە ڕەچاوکردنی پاراستنی بەرهەمی ناوخۆ و نرخ و داواکارییەکە بۆ سێ مانگ پێکەوە پێشکەش بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری بکرێت و شێوازی پێدانی مۆڵەتی هاوردەکرن لە ڕێگەی لیژنەیەکی تایبەت دەبێت لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری بە سەرۆکایەتی بەڕێوەبەری گشتی و پێویستە ئەم لیژنەیە شەش مانگ جارێک گۆڕانکاری بەسەر دابێت.

ماددەی (٥):

لە دوای کەرەنتینی ئاژەڵی هاوردەکراو و گواستنەوەی بۆ ئەو پارێزگایەی کە مۆڵەتەکەی بۆ دراوە جارێکی دیکە ڕێگا نادرێت بگوازرێتەوە بۆ پارێزگایێکی تر.

ماددەی (٦):

لیژنەیەکی هاوبەش لە بەڕێوەبەرایەتی ڤێتێرنەری و بەشی سامانی ئاژەڵی پارێزگاکان سەردانی شوێنی کۆمپانیا و پڕۆژەکانی قەڵەوکردن دەکەن بۆ دڵنیابوون لە بڕی بەشی هاوردەکراو و بکرێتە کۆنووسێکی هاوبەش ڕەوانەی بکرێت بۆ ئەوەی کاری لەسەر بکرێت .

ماددەی (٧):

مۆڵەتی نوێ دەدرێت بە هاوردەکردن دوای ئەوەی کە ڕاپۆرتی وەجبەی پێشوو لە لایەن داواکار پێشکەش بکرێت کە پابەندبووە بە ڕێنماییەکانی هاوردەکردن .

ماددەی (٨):

دەبێت هاوردەکار پابەند بێت بە ماوەی دیاریکراو بۆ هاوردەکردن کە (٣) سێ مانگ دیاریکراوە و بۆ ئەوانەی کە مۆڵەتیان پێدەدرێت لە ڕۆژی دەرچوونی نووسراوەکە بۆ هاوردەکردنی ئاژەڵەکانیان بۆ ناو هەرێم لە وولاتی سەرچاوە و هەروەها گۆڕینی سەرچاوەی هاوردەکردن و درێژکردنەوەی مۆڵەت و گۆڕینی مەرزی هاوردەکردن بەپێی پاساوی گونجاو بێت لە ژێر دەسەڵاتی لیژنە دەبێت بەسەرپەرشتی بەڕێوەبەری گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری .

ماددەی (٩):

هەر کۆمپانیایەک کە خواستی هاوردەکردنی ئاژەڵی هەبێت بە مەبەستی سەربڕین پێویستە بارمتەیەک بەڕێژەی (٣ ٪) بەشێوەی (نەختینە , چەکی بانکی یان خطاب ضمان) لە نرخی وەجبەی ئاژەڵی هاوردەکراو لە هەژماری بانکی بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری دابنێت تا ئەوکاتەی پشتگیری سەربڕخانە دەهێنێت لە بەڕێوەبەرایەتی ڤێتێرنەری پارێزگاکان و ئاڕاستەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری دەکرێت و ئەگەر پابەند نەبوو بە ڕێنماییەکان مافی وەرگرتنەوەی بڕە پارەکەی نامێنێت .

ماددەی (١٠):

پێویستە کۆمپانیاو پڕۆژەی قەڵەوکردن و ئەوانەی کە پڕۆژەی قەڵەوکردنیان هەیە و مۆڵەتی وەزارەتیان هەیە ئەبێ پابەندبن بە دانانی پزیشکێکی ڤێتێرنەری یان ئەندازیارێکی کشتوکاڵی (بەشی سامانی ئاژەڵ) بۆ هەر پڕۆژەیەک بۆ ئەو دەرچووانەی کە دانەمەزراون لە حکومەت وەک سەرپەرشتیاری پڕۆژەکانیان .

ماددەی (١١):

سەبارەت بە هەنگاوی جێبەجێکردنی بەرنامەی لە سەربڕینەوە بۆ قەڵەوکردن هەنگاو بە هەنگاو دەبێت و ڕێژەی سەربڕین کەم دەکرێتەوە بۆ (٢٥٪) لە پشکی پارێزگاکان و بڕی (٧٥٪) تەرخان بکرێت بۆ پڕۆژەکانی قەڵەوکردن بەپێی ستاندەری کارپێکراو.

ماددەی (١٢):

ئەو کۆمپانیانەی ئاژەڵی زیندوو هاوردە دەکەن بۆ قەڵەو کردن و دەفرۆشنەوە بە ئاژەڵداران و پڕۆژەکانی بچووک و تاکەکەسی پێویستە پڕۆژەی قەڵەوکردنیان هەبێت بە مۆڵەتی فەرمی و شوێنەکە بە ناوی کۆمپانیاکە بێت و بە کردار ئەو کارە بکەن.

ماددەی (١٣):
مۆڵەتی هاوردە کردنی ئاژەڵی زیندوو بۆ قەڵەوکردن دەدرێت بە سەربڕخانەکانی ئاژەڵی کە شوێنی قەڵەوکردنیان هەیە و بگونجێت لەگەڵ یاساو ڕێنماییەکانی وەزارەت و مۆڵەتی وەزارەتیان هەیە و مۆڵەتەکەیان نوێ کراوەتەوە و پێویستە سەربڕخانەکانیان و شوێنی قەڵەوکردنی ئاژەڵەکان لەژێر سەرپەرشتی بەڕێوەبەرایەتی ڤێتێرنەری و بەشی سامانی ئاژەڵی پارێزگاکان بێت.
ماددەی (١٤):
هەر کاتی پێویست بکات لە دەسەڵاتی وەزیر دەبێت ڕێگە بە هاوردەکردنی ئاژەڵی زیندوو بدات بەو کۆمپانیایانە و پرۆژانەی کە پێشینەی کاریان هەیە بە لەبەرچاوگرتنی بەرهەمی ناوخۆ و دوای هەڵسەنگاندنی لەلایەن لیژنەی تایبەتمەند لە وەزارەت.
ماددەی (١٥):
دەبێت چاودێری بازرگانی بە ڕۆڵی خۆیان هەڵبستن بۆ ئەم مەبەستەش ئاسانکاری پێویستیان بۆ دەکرێت بۆ چاودێریکردنی نرخی زیندەقەپانی ئاژەڵی زیندوو و نرخی گۆشت لە بازارەکان بە هەماهەنگی لەگەڵ بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگاکان / سامانی ئاژەڵ .
ماددەی (١٦):
هەر کۆمپانیایەک هەڵسا بەکڕین و فرۆشتنی مۆڵەتی هاوردەکردن و پابەند نەبوو بە مەرجەکانی کێش و وڵاتی سەرچاوە و تەندروستی ئاژەڵەکە و هێشتنەوەی ئاژەڵەکان لە کەرەنتینەکان و پابەند نەبوون بەو بڕیارە و یاسا و ڕێنماییەکانی وەزارەت تایبەت بە هاوردەکردنی ئاژەڵ ، ئەوا لە لایەن بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری ڕووبەڕووی لێپرسینەوەی یاسایی دەبێت.
ماددەی (١٧):
هەر کۆمپانیا و پرۆژەیەک لیژنەی لێکۆڵینەوەی لەسەر پێکهات بە فەرمانی وەزیر چالاکی ڕادەگیرێت لەبەر ئەوەی لەژێر لێکۆڵینەوەدایە تاوەکو ڕاسپاردەی لیژنە لای وەزیر پەسند دەکرێت .
ماددەی (١٨):
هەر کۆمپانیایەک پابەند نەبوو بەم بڕیارە ئەوا کۆمپانیاکەی دەخرێتە لیستی ڕەش یان چالاکی ڕادەگیرێت بە ڕەزامەندی وەزیر .
ماددەی (١٩):
ڕێکار و میکانیزمی پێویست لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی گشتی سامانی ئاژەڵ و ڤێتێرنەری دەردەچێت بۆ جێبەجێ کردنی ئەم بڕیارە.
ماددەی (٢٠): کار بە بڕیاری ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠٢٠ ناکرێت .
ماددەی (٢١): ئەم بڕیارە لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی ڕەسمیی (وەقایعی کوردستان) کاری پێدەکرێت

هۆکاری دەرچوون (اسباب موجبة)

بۆ ئەوەی بە سەدان ملیۆن دۆلار ڕەوانەی دەرەوە نەکرێت و بۆ ڕێگرتن لە بڵاوبوونەوەی نەخۆشی لە ڕێگای ئەم پرۆسەیە و بە مەبەستی دابینکردنی گۆشتی سووری تەندروست و پاک بۆ هاوڵاتیان و پاراستنی سامانی ئاژەڵ لە هەرێمی کوردستان و دۆزینەوەی هەلی کار بۆ دەرچوانی کۆلێژە کشتوکاڵیەکان و ڤێتێرنەریەکان ئەم بڕیارەمان دا.

بێگەرد تاڵەبانی
وەزیری کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو

وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی
ژمارە: ١٨١٧١ لە ٢٠٢١/١١/١٨

پاڵپشت بە کۆنووسی کۆبوونەوەی ژمارە (٦)ی ساڵی (٢٠٢١) ی ئەنجومەنی وەزارەت (تەوەری پێنجەم : کاروباری زانستی و خوێندنی باڵا/ خاڵی ٦) بڕیاردرا بە :-

ڕێنمایی ژمارە (٧) ی ساڵی ٢٠٢١
هەمواری دووەمی ڕێنمایی دبلۆمی باڵای یەک ساڵەی ئەکادیمی لە زانکۆ حکومیەکان ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠١٩

- هەمواركردنەوەی (تەوەری چوارەم : خاڵی ٥) لە ڕێنمایی ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠١٩ی دبلۆمی باڵا یەک ساڵەی ئەکادیمی لە زانکو حکومیەکانی هە رێمی کوردستان بۆ ساڵی خوێندنی (٢٠١٩-٢٠٢٠) بەم شێوە یەی خوارەوە :

یەکەم:
١- ئەوانەی لە سەرجەم بابەتەکان دەرچوون و تەنها لە (معدل) کەوتوون ، ئەگەر (معدل)یان لە (٦٠%) زیاترە ، ئەوا بە دەرچوو ئەژمار دەکرێت و بڕوانامەی پێدەدرێت .
٢- پێدانی تەنها (٥) نمرە بڕیار (پێکەوە) یاخود(جیا جیا) بە ئەوانەی کەوتوون ، واتا تێکرای نمرەی بڕیار بۆ دەرچوون تەنها (٥) نمرەیە .

دووەم: کار بە هێچ ڕێنمایی یان بڕیارێک ناکرێت کە لەگەڵ دەقەکانی ئەم ڕێنماییە ناکۆک و پێچەوانە بێت .

سێیەم: ئەم ڕێنماییە لە ڕێکەوتی دەرچوونیەوە کاری پێدەکرێت ولە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە .

د. ئارام محمد قادر
وەزیری خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی

وەزارەتی کارەبا

ژمارە : ٧٤٠٨ لە ٢٠٢١/١١/١٥

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لەماددەی (٨)بڕگەی (دووەم) و ماددەی (٤)بڕگەی(چوارەم)لە یاسای وەزارەتی کارەبا ژمارە (٦) سالی ٢٠٢١ و نوسراوی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (٥٦٠) لە ٢٠٢١/١/١٤ لە پێناو بەرژەوەندی کار و رێکخستنی مەرج و رێنماییەکانی پێدانی ووزەی کارەبا بەهاوبەشان لەسەر ئاستی هەرێمی کوردستان و بەمەبەستی بەرچاو روونی هاووڵاتیان لە چۆنیەتی بەکارهێنانی ئەم ووزەیە بەشێوەیەکی گونجاو وچارەسەرکردنی سەرپێچیەکان، بڕیاردرابە دەرکردنی ئەم رێنماییە.

رێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢١

رێنمایی و مەرجەکانی پێدانی ووزەی کارەبا

بەشی یەکەم

پێناسەکان

ماددەی (١):-

ئەم دەستەواژانەی کە ناویان هاتووە لەم رێنماییەدا ئەو مانایانە دەبەخشن، کە جێگیر کراون بەرامبەریان:

١- **وەزارەت**:- وەزارەتی کارەبای حکومەتی هەرێمی کوردستان.

٢-**فەرمانگــە**:- بەرێوەبەرایەتیــە گشــتیەکانی کارەبــای پارێزگاکــان و ئیــدارە ســەربەخۆییەکان و بەرێوەبەرایەتیەکانی دابەشکردنی کارەبا و فەرمانگە و لقە خزمەتگوزارییەکانیان بەپێی سنووری لێپرسراوییەتی جوگرافیای هەر بەرێوەبەرایەتییەك.

٣- **پلان**:- پلانی ساڵانەی پەسەندکراو تایبەت بە پرۆژەکانی وەزارەتی کارەبا.

٤-**هاوبەش**:- بریتیە لە کەسێکی سروشتی یاخود مەعنەوی کە سوودمەندە لە وەرگرتنی ووزەی کارەبا و خاوەنداریەتی موڵکەکە دەکات.

٥-**پۆلینی هاوبەش**:- پۆلینی هاوبەشان دابەش دەکرێت بۆ ئەمانەی خوارەوە:

أ- ماڵان	ب- بازرگانی	ج- پیشەسازی	د- کشتوکاڵی	هـ- میری

ئەو دەستەواژانەی کە لەم رێنماییەدا هاتوون ئەو مانایانە دەبەخشن کە لە بەرامبەریان دا دیاریکراوە:-

(kV):	کیلۆڤۆڵت	(kVA):	کیلۆڤۆڵت ئەمپێر	(MVA):	مێگاڤۆڵت ئەمپێر
(kW):	کیلۆ وات	(MWh):	مێگا وات کاتژمێر	(MW):	مێگا وات
(kVAr):	کیلۆ ڤار	(MVAr):	مێگا ڤار	(MVArh):	مێگا ڤار کاتژمێر
(Ø1):	سنگڵ فەیس	(Ø3):	سێ فەیس	(HZ):	هێرتز
(kHZ):	کیلۆ هێرتز	(MHZ):	مێگا هێرتز		

بەشی دووەم
مەرجە گشتیەکانی پێدانی ووزەی کارەبا بە هاوبەشان

ماددەی (٢):-

١- فەرمانگەکانی کارەبا بەپێی سنوری جوگرافیایان ووزەی کارەبا دەدەن بە هاوبەشان وەبەئاستی شەش ڤۆلتیەی جیاواز بەو شێوەیەی لە خوارەوە هاتووە:

أ- توانای ڤۆلتییەی نزم – سنگل فەیس (240 V) (-10% تا +6%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی کارەبایان تا (15kW) بێت بەپێی توانا.

ب- توانای ڤۆلتییەی نزم – سێ فەیس (416 V) (-10% تا +6%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێوستی ووزەی کارەبایان زیاتر بێت (15kW) تاکو (30kW) بەپێی توانا .

ج-توانای ڤۆلتیەی ناوەند سێ فەیس (11kV) وە یان (kv٣٣) (±5%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی ووزەی کارەبایان زیاتر بێت لە (30kW) تاکو (5MW) بەپێی توانا .

هـ- توانای ڤۆلتیەی ناوەند سێ فەیس (33kV) (±10%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی ووزەی کارەبایان زیاتر بێت لە (5MW) تاکو (30MW) بەپێی توانا.

و- توانای ڤۆلتیەی بەرز سێ فەیس (132kV)(±10%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی ووزەی کارەبایان زیاتر بێت لە(30MW) تاکو (150MW) جگە لە کارگەکانی توانەوەی ئاسن.

ز- توانای ڤۆلتیەی بەرز سێ فەیس (400kV) یان (kv ١٣٢) (±10%) بەو هاوبەشانە دەدرێت کە پێویستی ووزەی کارەبایان زیاتر بێت لە (150MW) وە کارگەکانی ئاسن کە ناتوانن بەپێی خاڵی (و) کارەبایان پێبدرێت بەپێی توانا و مەرجەکانی وەزارەتی کارەبا .

٢- ئەگەر وا پێویست بکات هێلی کارەبا لە رووبار یان بەربەستی ئاو بپەرێندرێتەوە بۆ پێدانی ووزەی کارەبا بە شوێنێکی دیاریکراو، فەرمانگە هەڵسەنگاندن دەکات بۆ شێوازی پەراندنەوەی هێلەکە بەسەر بەربەستی ئاوییەکەدا،ئەمەش بۆ بەدیهێنانی پێوەرە پشت پێبەستراوەکانی تایبەت بە دووری رێگە پێدراوی نێوان هێل و ئاستی ئاو بە رەچاوکردنی بەرزترین ئاستی ئاو، هەروەها پێویستە پێش دەست بەکاربوون لە پرۆژەکە رەزامەندی لەلایەنە پەیوەندیدارەکان لە وەزارەتەکانی (کشتوکاڵ و سەرچاوە ئاوییەکان و گواستنەوە و گەیاندن و ئاوەدانکردنەوەو نیشتەجێکردن) وەربگیرێت.

ماددەی(٣):- بەمەبەستی گەیاندنی ووزەی کارەبا بۆ هاوبەشان، پێویستە پەیرەوی ئەم خاڵانە بکرێت:-

١- پێشکەشکردنی داواکاری بۆ هاوبەشبوونی کارەبا لەلایەن خاوەن مولك یان بریکاری یاسایی بە هەبوونی بەڵگەنامەی پەسەندکراو. هەروەکو لە پاشکۆی ژمارە (١)دا هاتووە هاوکات کرێچی بۆی هەیە داوای هاوبەشبوونی ووزەی کارەبا بکات بۆ ئەو مولکەی کە بەکاری دێنێ بە مەرجێ گرێبەستی پەسەندکراوی هەبێت بەڵام تۆماری هاوبەشی کارەباییەکە بەناوی خاوەن مولك تۆمار دەکرێت.

٢- لەکاتی بەستنی تۆری کارەبا بۆ هاوبەش پێویستە کێبڵەکان لەناو لولەك دابنرێت بەمەرجی دڵنیابوون لەوەی کەوا هیچ سەرپێچی لەسەر کێبلەکە نەکراوە یان بەشێوەی دەرکەوتوو (ظاهر) بێت لەنێوان تۆڕی کارەبا و پێوەرەکە، بەدەر لەم دوو مەرجە نابێ ووزەی کارەبای پێ بدرێت.

٣- دابین کردن و دانانی بۆردی سەرەکی لە جۆری سینگل فەیس یان سێ فەیس بەو جۆرەی کە فەرمانگە دیاری دەکات.

٤- دابین کردن و دانانی بۆردی پێوەر لەو شوێنەی کە فەرمانگە دیاری دەکات.

٥- دوای جێبەجێکردنی ئەو (٤) مەرجانەی سەرەوە فەرمانگە نۆرینی دامەزراوەی کارەبایی داواکراوەکە ئەنجام دەدات.

ماددەی (٤):-

یەکەم: ئەو هاوبەشانەی پێویستیان بە(٣٠) کیلۆ وات یان کەم تر هەیە دەتوانێت لە گۆڕەری گشتی ووزەی کارەبایان پێبدریت بەپێی پێداویستی باڵەخانەکە بەمەرجێك لە توانای تۆری دابەشکردنی کارەبا دابێت بە هاوبەشی سینگل فیس تا (٣) هاوبەش یان سێ فیس لە یەك هاوبەش زیاتر نەبێت وە پێویست دەکات لە کاتی کردنەوەی هاوبەش و پێدانی کارەبا بەو هاوبەشانە ریکاری پێویست لە لایەن فەرمانگەکانی کاروباری ووزە پەیڕەو بکرێت بە دانانی (**سیرکت بریکەر و پێوەر**) بۆ سنوردارکردنی بڕی ووزەی وەرگیراو تاوەکو لە (٣٠) کیلۆوات زیاتر نەبێت بە پێچەوانەوە بە سەرپێچی ئەژمار دەکرێن .وە ئەگەر بڕی ووزەی کارەبای پێویست لە (٣٠) کیلۆ وات زیاتر بوو ئەوا پێویستە خاڵی دووەم لەم ماددەیە پەیڕەو بکرێت .

دووەم :ئەو هاوبەشەی کە پێویستی بە بڕی (٣٠) کیلۆ وات زیاتر لە ووزەی کارەبا هەیە پێویستە بەهێلی (33kV, 11kV) ووزەی کارەبای بۆ دابین دەکرێت کە لە بڕگەکانی (ج، هـ)ی خاڵی یەکەمی ماددەی (٢)دا هاتووە پابەند بکرێت بە دانانی گۆڕەر وە لەنەخشەی بیناکە جێگیر بکرێت .

سێیەم : ئەو هاوبەشەی کە بە (400kV, 132kV) ووزەی کارەبای بۆ دابین دەکرێت کە لە بڕگەکانی (و، ز)ی خاڵی یەکەمی ماددەی (٢) دا هاتووە یان ئەو هاوبەشەی کە وێستگەی ناوەندی گۆرینی ڤۆلتیەی (33kV) پێویستە پابەند بکرێت بە دانانی وێستگەی ناوەندی لەسەر رووبەرێکی زەمینی گونجاو لەناو سیاجی پرۆژەکە بەمەرجی پابەندبوونیان بە مواسەفات و رێنماییەکانی وەزارەتی کارەبا ، وەپێویستە وێنەیەك لە کلیلی ژووری ئەو وێستگە ناوەندییە یان گۆڕەرە بدرێت بە فەرمانگەی کارەبای پەیوەندیدار بۆ ئەوەی کارمەندانی بتوانن لەکاتی پێویست بەکاری بێنن.

چوارەم : ئەو باڵەخانەی کە بەپێی خاڵی (دووەم)ی سەرەوە پێویست دەکات گۆڕەر دابنێن پێویستە لە دانانی گۆڕەر پابەندی ئەم خاڵانەی خوارەوە بن :

١- هاوبەش بۆی هەیە گۆڕەر لە ژوورێك لەئاستی ڕووی زەوی دابنێت بە دیاریکردن و دانانی گۆڕەری ئاسایی بەپێی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا.

٢-هاوبەش بۆی هەیە گۆڕەری (٠.٤/١١) KV یان (٠.٤/٣٣) لە ژێر زەمین دابنێت بە مەرجێك بەپێی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا بێت.

٣- دانانی گۆڕەری(٠.٤/١١)،(٠.٤/٣٣) KV لە یەکێك لە نهۆمەکانی باڵەخانە یان لەسەر بانی باڵەخانەکە بەپێی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا.

٤-دانانی کویسك خاوەن بالەخانە بۆی هەیە گۆڕەری کویسک دابنێت لەسەر مولکی خۆی (لەسەربان ، یەکێک لە نهۆمەکان ، ئاستی رووی زەوی) بەمەرجێك لە (أرتداد) نەبێت شوێنەکە تایبەت بێت بۆ ئەوکارە و مەترسی نەبێت بۆ سەر گیان هاووڵاتیان و بەپێی مەرج و مواسەفاتی وەزارەتی کارەبا.

ماددەی (٥):-

نابێت زیاتر لە یەك سەرچاوەی ووزەی کارەبا بە یەك شوێن بدرێت (جگە لە حالەتی زۆر تایبەت بەرەزامەندی وەزیر بە شێوەیەك کە مەترسی نەبێت بۆ سەر ژیانی هاووڵاتیان و تۆڕەکانی کارەبا وە سەرچاوەی دووەم لە ڕێگای هاوبەشێکی نوێ و بەستانی پێوەری نوێ کارەبای پێدەدرێت).

ماددەی (٦):-

هەر کاتێك هاوبەش پێویستی بە بەکارهێنانی مۆلیدەی کارەبا یان هەر سەرچاوەیەکی تری تایبەتی هەبوو، پێویستە مەرجەکانی خۆپاراستنی پیشەیی پەیڕەو بکات، لە ڕێگەی دانانی بۆردێك بۆ جیاکردنەوەی ووزەی کارەبای نیشتمانی لە کارەبای سەرچاوەی دووەم (Change Over) یان (Contactor) بە مەبەستی تێکەڵاو نەبوونی ئەم دوو سەرچاوە ووزەیە و پاراستنی سەلامەتی گیانی کارمەندان، ئەگەر لە ئەنجامی پەیڕەونەکردنی ئەم ڕێنماییە هەر زیانێك بەر کارمەندانی فەرمانگەکە بکەوێت، ئەوا هاوبەشەکە لە ڕووی یاساییەوە بەرپرس دەبێت.

ماددەی (٧):-

بۆ گەیاندنی ووزەی کارەبا و کردنەوەی هاوبەش بۆ هەر ماڵێك لە گوندەکان، پێویستە پشتگیری یەکەی کارگێری هەبێت کە ماڵەکە لە ناو سنووری دانیشتوانی گوندە (حەرەمی گوند)" بەمەش تێچووی ڕاکێشانی هێلی کارەباکە دەکەوێتە ئەستۆی فەرمانگەکانی کارەبا و تەنها بۆ پۆلی ماڵ بەکار بێت بەڵام ئەگەر شوێنی هاوبەشەکە بکەوێتە دەرەوەی حەرەمی گوند ئەوە بەپێی ماددەی (١٠) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

ماددەی (٨):-

لە سنوری شارەوانی فەرمانگە تۆری ووزەی کارەبا بۆ ئەو شوێنانە دادەنرێت کە نەخشەکەی لە ماستەر پلان یان لە نەخشەی شارەوانی پەیوەندیدار پەسەند کرابێت.

ماددەی (٩):-

أ- پێویستە ئەو شوێنانەی تۆری ووزەی کارەبایان بۆ دادەنرێت لە سنوری شارەوانی (گەڕەکە تازەکان) لە پلانی فەرمانگە دانرابن و لە (٢٥%)ی بیناکانی تەواو بوو بێت یاخود دەست بە دروستکردنی کرابێت، هەروەها پێویستە ڕێڕەوی شەقام و کۆڵانەکان دیاری کرابێت و زەویەکە هەموار کرابێت (تەسویەی ترابی).

ب- ئەو شوێنانەی کە دانانی تۆری کارەبا دەکەوێتە ئەستۆی خاوەنەکەی مەرجی تەواو بوونی (٢٥%) بیناکانی خاڵی (أ)ی سەرەوەی لەسەر جێبەجێ ناکرێت.

ماددەی (١٠):-

هاوبەش یان خاوەن پرۆژە سەرجەم خەرجیەکانی ڕاکێشانی هێلی کارەبا دەگرێتە ئەستۆی (کەلوپەل + کرێی کار) بۆ پرۆژەکان، هەوایی بێت یان ژێر زەوی کە لە پلان یان لەپلانی دەستەی وەبەرهێنان دانەنرا بێت و ئەو خەرجیانە ناگەڕێتەوە، خاوەنداریەتی تۆرەکە بۆ هاوبەشانی (کشتوکاڵی و پیشەسازی، بازرگانی) جگە لە گۆڕەر و پێوەلکاوەکانی دەگەرێتەوە بۆ فەرمانگە و دەتوانێت کەلکی لێوەربگیرێت بۆ فراوانکردنی لە ئایندە وە بۆ هاوبەشانی (میری و نیشتەجێ بوون) خاوەنداریەتی سەرجەم تۆرەکە دەگەرێتەوە بۆ فەرمانگە.

ماددەی (١١):-

ئەگەر هاوبەشێکی نوێ داواکاری راکێشانی هێلی ووزەی کارەبای تایبەتی پێشکەش کرد لەسەر تۆری ووزەی کارەبای هاوبەشێکی کۆنی تایبەت ئەوە دەبێت لە گوژمەی تێچووی پرۆژەکە بەشداربێت لەو بەشەی تۆرەکە کە هەردوو هاوبەشەکە لێی سوودمەند دەبن بەڵام دوای پێنج ساڵ لە دامەزراندنی هێلە کۆنەکە ئەم مەرجەی سەرەوە پەیرەو ناکرێت، بەڵام ئەگەر فەرمانگە پێویستی بوو سود لەم هێلە وەربگرێت بۆ بەرژەوەندی گشتی ئەوە ئەو مەرجە نایگرێتەوە و دەتوانی بەکاری بێنێ بێ بەرامبەر.

ماددەی (١٢):-

مەرجەکانی پێدانی زیاتر لە یەك هاوبەشی کارەبا:-

١-دوو نهۆم: یان دوو خانوو یان زیاتر لەسەر پارچە زەویەك:

أ- دابڕاو بن لە یەکتر.

ب- دەرگا و پەیژەی تایبەتی لە دیوی دەرەوە هەبێت.

ت- بەڵگەنامەی باجی خانووبەرە پێشکەش بکات یان پشتگیری شارەوانی یان پشتگیری یەکەی کارگێری بۆ دەوروبەر (قەزاو ناحیە و گوندەکان).

٢-باڵەخانەی بازرگانی و نیشتەجێ بوون: پێویستە بەڵگەنامەی باجی خانووبەرە و لەگەڵ (گرێبەست یان مۆلەتی پیشە) پێشکەش بکات وە هەروەها سندوقی بازبارۆ بۆردی دابەشکردنی سەرەکی و بۆردی پێوەرەکان دابین بکات.

ماددەی (١٣):-

پێویستە فەرمانگە بە بەردەوامی ووزەی کارەبا بدات بە هاوبەشان، جگە لەو کاتانەی کە ووزەی کارەبا دەبڕێت، بەهۆی گیروگرفتی تەکنیکی یا هەر بارودۆخێکی نا ئاسایی و ناجێگیرەوە، یا بە هۆی فراوانکردن و چاکسازی لە تۆری ووزەی کارەبا یان نەبوونی سەرچاوەی بەرهەمهێنان یان قورسی باری فیدەر و گۆڕەر و وێستگە، فەرمانگە بەرپرس نیە لە هەر زیانێکی ماددی یا مەعنەوی لە ئەنجامی ئەو بڕینانەی سەرەوە.

ماددەی (١٤):-

هاوبەش بەرپرس دەبێت لە سەلامەتی و باش بەکارهێنانی ئەو ئامێرو کەرەستانەی کە فەرمانگە بۆ شوێنی هاوبەشەکە دابینی دەکات ، وە هەر زیانێك بەم ئامێرو کەرەستانە بگات لە ئەنجامی خراپ بەکارهێنان یان ونبوون (جگە لە کۆن بوونی ئەم ئامێر و کەرەستانە) قەرەبووی زیانەکان لەئەستۆی هاوبەش دەبێت و لێی وەردەگیرێت پێش گەڕاندنەوەی ووزەی کارەبایەکەی بەپێی ئەوەی کە لە ماددەی (١٥)دا هاتووە.

ماددەی (١٥):-

ئەرکی چاککردنەوە زیان گەیاندن بە تۆرەکانی کارەبا دەکەوێتە ئەستۆی ئەو کەسە کە دەبێتە هۆی زیان گەیاندنەکە بەهەمان کوالیتی وە یان بەپێی ئەو کەشف و دەرخستەییەی کە لەلایەن فەرمانگەکانی کارەبای پەیوەندیدار ئامادە دەکرێن بەپێی نرخاندنی پەیرەوکراو لە وەزارەتی کارەبا گوژمەی دیاریکراو بەپێی کەشف و دەرخستەی ئامادەکراو لە کەسی زیان گەینەر وەردەگیرێت دەخرێتە ئەژماری فەرمانگەی پەیوەندار وەلەکاتی دوای جێبەجێکردنی کارەکە لەلایەن فەرمانگە کە لەکاتی هەبوونی پارەی ماوە لە گوژمەی وەرگیراو دەگەڕێندرێتەوە بۆ کەسی زیان گەینەر.

ماددەی (١٦):-

کارمەندانی کارەبا بۆیان هەیە هەرکات پێویست بکات بچنە ناو وێستگە و شوێنەکان، بەتایبەتی بە مەبەستی خوێندنەوەی پێوەر یان بەدواداچوونی سەرپێچی و ئاگاداربوون لە ئامێرەکان (کەموڵکی فەرمانگەیە) وە پێویستە کارمەند باج یان ناسنامەی تایبەت بە فەرمانگەی کارەبای هەڵگرتبێت و(لەڕووی دەرەوەی جلوبەرگەکەی هەڵواسرابێت)، بە مەبەستی ناسین و ئاشکرابوونی کەسایەتی.

ماددەی (١٧):-

فەرمانگە پارەی تێچووی چاککردنەوەی ئەو ئامێرانە دەگرێتە ئەستۆ کە بە کرێی داون بەهاوبەشەکانی پێش دەرچوونی ئەم رێنماییە، بەڵام لە دوای گۆڕەر و سێرکت برێکەرەوە دەکەوێتە سەر هاوبەش (ئەگەر فەرمانگە چاکسازی ئەنجامدا بۆ ئەو ئامێرانەی هاوبەش خۆی دایناون).

ماددەی (١٨):-

ئەنجامدانی گۆڕانکاری لە تۆڕی کارەبای هاوبەش لەسەر داواکاری خۆی بەم شێوەیەی خوارەوە جێبەجێ دەکرێت:

١- ئەگەر هەر گۆڕانکاریەك یان زیادکردنێك لە تۆڕی ووزەی کارەبای هاوبەش ئەنجامدرا لەسەر داواکاری خۆی وەك گۆڕینی شوێنی ستوون و (H-Pole)ی گۆڕەرەکان یان هەر گۆڕانکارییەکی تر ئەوە خەرجی ئەم کارە لە ئەستۆی هاوبەشەکە خۆی دەبێت ،بەپێی خشتەی ژمارە (١)ی پاشکۆی ژمارە یەک وە بەپێی دواپین نرخی پەیرەوکراوی وەزارەت مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت. بەڵام ئەگەر رێگریەکە یان زیادەڕۆییەکە یان گۆڕانکارییەکە بە هۆی فەرمانگەکانی کارەباوە بێت، کە تۆڕی کارەبای لە موڵکی هاوبەشەکە دانابوو بەبێ رەزامەندی فەرمی ئەوە سەرجەم خەرجیەکان دەکەوێتە ئەستۆی فەرمانگە یان دەکەوێتە ئەستۆی شارەوانی ئەگەر تۆڕەکە بە ئاگاداری و ڕەزامەندی شارەوانی دانرابوو یان فەرمانگەی کشتوکاڵی.

٢- نابێت هیچ گۆڕانکاریەك لە تۆڕی سەر زەوی و ژێر زەوی و تۆڕەکانی رووناکی بکرێت، جگە لەو داواکارییانەی کە لە لایەن شارەوانییەوە پێشکەش دەکرێت یان پشتگیری دەکرێت (گۆڕانکاری لە شەقام و گۆڕەپان و شوێنە گشتیەکاندا) ئەوە سەرجەم خەرجیەکان لەئەستۆی ئەو لایەنە دەبێت کە داوای گۆڕانکاری دەکات بەپێی خشتەی ژمارە (١)وە بەپێی دوا نرخی وەزارەت مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت .

٣- ئەگەر هاوبەش داوای گۆڕینی شوێنی پێوەری کرد دوای پەسەندکردن لەلایەن فەرمانگە، ئەوە کارەکەی بۆ ئەنجام دەدرێت بەرامبەر بە نرخێك کە لە خشتەی ژمارە (١) ئاماژەی پێدراوە.

٤- بۆ ئەنجامدانی ئەو کارەکانەی کە لەخاڵی (١-٢)ی سەرەوە هاتووە کەشف و دەرخستە بەپێی نرخی وەزارەت لەلایەن بەرێوەبەرایەتی پەیوەندارەوە ئامادە دەکرێت و تێچووەکە لەلایەن سودمەندەوە دەخرێتە ئەژمێرەی بەرێوەبەرایەتی پەیوەندارە و لیژنە پێکدەهێندرێت کە نوێنەری لایەنی سودمەندی تێدابێت و بەپێی رێنماییەکان کارەکە جێبەجێ دەکرێت و ئەگەر دوای تەواوبوونی کارەکە پارەی وەرگیراو زیاد بوو دەگەڕێندرێتەوە بۆ خاوەنەکەی.

ماددەی (١٩):-

کاتێك هاوبەش نیازی بڕینی ووزەی کارەباکەی هەبوو، پێویستە بەلای کەمەوە پێش (٣) سێ ڕۆژ فەرمانگە ئاگادار بکاتەوە بە خستنە ڕووی هۆکاری بڕینەکە جگە لە هۆکاری کتوپڕ (بە هۆی رووخانی بینا یاخود ئاگرکەوتنەوەو لافاو .. هتد) وە سەرجەم خەرجی بڕین و گەڕاندنەوەی ووزەی کارەباکە لە ئەستۆی هاوبەش (داواکار) دەبێت، بەپێی نرخی دیاریکراو لە خشتەی ژمارە (١) بەرەچاوکردنی ئەم مەرجانەی خوارەوە:-

١- بڕین و گەڕاندنەوەی ووزەی کارەبا بەپێی ڕێکارە یاساییەکان بە مەبەستی نۆژەنکردنەوە.

٢- بڕین و گەڕاندنەوەی ووزەی کارەبا بە هۆی رووخاندن و دروستکردنەوەی بینا، لەو کاتەدا پێوەرەکەی لێدەکرێتەوە و پاکتاوی ژمێریاری بۆ دەکرێت.

٣- بڕینی کارەبای ڤۆلتییەی نزم و ناوەند و بەرز لەم حاڵەتەدا گوژمەی کرێی دیاریکراوی سنووورداری لێوەردەگیرێت لەسەر بڕینی ووزەی کارەبا لە هەرگۆڕەرێك بەپێی بڕگەکانی خشتەی ژمارە (١).

٤- لایەنێکی حکومی (کەخاوەنی شوێنەکەیە) داوای بڕینی ووزەی کارەبا بکات بە هەر هۆیەك کەپەیوەندی بەکاری شوێنەکەوە هەبێت، ئەوە دوای پاکتاوی ژمێریاری هاوبەشەکە ووزەی کارەبای دەبڕدرێت.

٥- ئەگەر شارەوانی داوای بڕینی ووزەی کارەبای شوێنێك بکات کە هاوبەشەکە سەرپێچی هەبێت لە مەرجەکانی (ماستەر پلانی شار) ئەوە بڕینەکە بە هەماهەنگی لەگەڵ پارێزگا و یەکە کارگێرییەکان جێبەجێ دەکرێت.

٦- هاوبەش بۆی هەیە لە هەر کاتێك دا داوای هەڵوەشانەوەی هاوبەشەکەی بکات بەمەرجێك پاکتاوی هەموو قەرزەکانی پێشوو بکات ئەمەش جگە لەو حاڵەتانەی کە پێکهاتەکەی بە گوێرەی گرێبەست کرێچی تیایدا نیشتەجێ بێت کە لەم حاڵەتەدا پێویستە کرێچی ڕەزامەندی لەسەر بڕینی بدات .

ماددەی (٢٠):-

فەرمانگە بۆی هەیە کارەبای هاوبەش ببرێت لەکاتی سەرپێچیدا بە ئاگادارکردنەوەی یان بێ ئاگادارکردنەوەی لەکاتێك کە سەرپێچی (یەکێك یا زیاتر) لەم سەرپێچیانە لای خوارەوە ئەنجام بدات بەمەش ووزەی کارەباکەی بۆ ناگەڕێندرێتەوە تا سەرپێچیەکە لانەبرێت یان کەم وکوڕییەکان تەواو نەکرێت لەگەڵ پاراستنی سەرجەم مافەکانی فەرمانگە کە لەئەنجامی ئەم کارە دێتە کایەوە وەك وەرگرتنی پارە بەپێی جۆری سەرپێچیەکە کە لە خشتەی ژمارە(١) داهاتووە ، وە ئەم ڕێکارانە نابنە بەربەست لەبەردەم سزای تر کە ڕێنماییە کارپێکراوەکان دەیسەپێنن ، جۆرەکانی سەرپێچی لەسەر تۆڕەکانی کارەبا بەم شێوەی خوارەوە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت:

یەکەم: سەرپێچیکار ووزەی کارەبای لەسەر دەبڕێت لەم حاڵەتانەی خوارەوە:

١- هاوبەش دەستکاری سێرکت برێکەری پێوەر بکات.

٢- هاوبەش بەشێوەیەك ووزەی کارەبا بەکار بێنێت کە زیان بە تۆری کارەبای ناوچەکە بگەیەنێت، وەك بەکارهێنانی باری زیادە و ئیشپێکردنی ئامێری پیشەسازی ڕێپێنەدراو.

٣- هاوبەش ڕێگر بێت لە جێبەجێکردنی کارە پێویست و فەرمیەکانی فەرمانگە.

٤- هاوبەش بەبێ ڕەزامەندی فەرمی فەرمانگە ووزەی کارەبا بدات بە شوێنی دیکە.

٥- هاوبەش کەم وکوڕی هەبێت لە دامەزراندنی سیستەمی بەستنی تۆڕی کارەبا بەجۆرێك کاریگەری خراپی هەبێت لە سەر دامەزراوەکانی تۆڕی ووزەی کارەبا.

٦- پێوەری هاوبەش بۆ سێ خولی خوێندنەوەی یەك لە دوای یەك نەخوێندرێتەوە بە هۆی لە ماڵ نەبوون یا رێگە پێنەدان بەخوێندنەوەی پێوەر.

٧- بڕیاری دادگا دەرچوو بێت و پلەی کۆتایی وەرگرتبێت و کرابێت بە بڕیارێکی جێبەجێکراو.

٨- کاتێك فەرمانگە بیەوێت ووزەی کارەبا بدات بە هاوبەشێکی نوێ لەسەر گۆڕەری هاوبەشێکی کۆن کە بەکرێی گرتووە لەفەرمانگە وە هاوبەشە کۆنەکە ڕازی نەبێت.

٩- ئەگەر هاوبەش کاری چاندنی دار و درەخت یان کاری بیناسازی ئەنجام بدات کە زیان بە هێڵەکان و تۆڕەکانی ووزەی کارەبا بگەیێنێت وە دوای ئاگادارکردنەوەی لەلایەن فەرمانگەوە ڕازی نەبێت بە لابردنیان، لەم کاتەدا فەرمانگە دەتوانێت ووزەی کارەبای هاوبەش ببڕێت وە ئەگەر هاوبەش بەفەرمی داوای گەڕاندنەوەی ووزەی کارەباکەی کرد دوای لابردنی سەرپێچییەکان و پێدانی گشت خەرجییەکان ئینجا ووزەی کارەباکەی بۆ دەگەرێندرێتەوە.

١٠- دامەزراوە یا بینای هاوبەش بەسەرپێچی دروست کرابێت لەسەر مولّکی خەڵك بەبێ وەرگرتنی رەزامەندی خاوەنەکەی و تۆڕی کارەبای بەشێوەی نایاسایی ڕاکێشابێت.

دووەم: پێویستە هاوبەش گۆرینی جۆر و بەکارهێنانی ووزەی کارەباکەی لە پۆلێکەوە بۆ پۆلێکی تر بەرەزامەندی فەرمانگەی پەیوەندیدار بێت بە پێچەوانەوە وەکو سەرپێچی کار مامەڵە لەگەڵ هاوبەش دەکرێت و کارەباکەی دەبڕێت و ئەگەر نرخی پۆلە نوێیەکە زیاتر بوو لەوەی کۆنەکە کە بەکاری هێناوە وە ماوەی گۆڕینی بەکارهێنانەکە بە بەڵگەوە دیاربوو ئەوا بەپێی ئەو ماوەیە کرێیەکەی لەسەر ئەژمار دەکرێت بەپێی پۆلە نوێیەکە وە ئەگەر ماوەکەی دیارنەبوو ئەوا ماوەی دوو ساڵی بۆ ئەژمار دەکرێت بەپێی پۆلە نوێیەکەو جیاوازی نێوان پارەی هەردوو پۆلە نوێیەکەو کۆنەکەی لێوەردەگیرێت وە ئەگەر نرخی پۆلە نوێیەکە کەمتربوو ئەوا تەنها کارەباکەی دەبڕدرێت تاکو پۆلەکەی دەگۆڕێت .

سێیەم: ئەگەر بەسەرپێچی کارەبا راکێشرابوو (بێ کردنەوەی هاوبەش یان بێ پێوەر یان لەژێر پێوەر یان دەستکاری پێوەر یان مۆری پێوەرکرابوو یان شکانی جامی پێوەر بەشێوازێك لەتوانا دابێت دەستکاری پێوەر بکرێت ئەم حاڵەتانە بەسەرپێچی ئەژماردەکرێت وئەوا ووزەی کارەبای لەسەر دەبڕێت بڕی ووزەی کارەبای بەکارهاتوو پاکتاو دەکرێت و پێبژاردن (غرامة) دەکرێت بەم شێوەی خوارەوە.

١- دوو ساڵی پێشوو یان کەمتر (ئەگەر رێکەوتی گەیاندنی کارەبا بۆ شوێنەکە یان رێکەوتی کردنەوەی هاوبەشەکە کەمتربوو لە دوو ساڵ) دادەنرێت بۆ بڕی کارەبای خەرجکراو.

٢- بڕی ووزەی کارەبای بەکارهاتوو بەگوێرەی ئامێرو کەرەستە کارەباییەکانی هاوبەش دیاری دەکرێت بەپێی پاشکۆی ژمارە(٢).

٣- بۆ پاکتاوکردنی بڕی ووزەی بەکارهاتوو بەپێی برگەی (١ و ٢)ی سەرەوە بڕەکە دیاری دەکرێت و بەپێی نرخی پۆلەکە کرێیەکەی بۆ ئەژمار دەکرێت و بڕی پارەی ئەم یەکانە لەگەڵ سزای پێبژاردن بەپێی برگە (١١) لە خشتەی ژمارە (١) لە هاوبەشەکە وەردەگیرێت بەڵام ئەگەر ماوەی ئاماژە پێدراوی برگە (١)ی سەرەوە هەر بڕە پارەیەك درابوو ئەوا لەو بڕە پارەیە دەردەکرێت کە لەم خاڵە بۆی ئەژمار دەکرێت.

٤- ئەگەر پێوەرو سێرکت بریکەر مولکی فەرمانگەبوو جگە لە پارەی پاکتاوکراوی بڕگەی یەکەمی سەرەوە پارەی زیان لێکەوتنی پێوەرو سێرکت بریکەری لێوەردەگیرێت

چوارەم: لەکاتی سوتانی پێوەری هاوبەش پێویستە هاوبەش سەردانی فەرمانگەی چاککردنەوەی کارەبا بکات بۆ بەستانی کارەباکەی بەشێوەی کاتی وە پێویستە لە ماوەی (١٠) ڕۆژدا سەردانی فەرمانگە بکات بۆ بەستانی پێوەری نوێ بە پێچەوانەوە بە سەرپێچی دادەنرێت و بەپێی (خاڵی سێیەم) مامەڵەی لەگەڵ دا دەکرێت .

ماددەی (٢١):-

لەکاتی پێشکەشکردنی داواکاری بۆ گەیاندنی ووزەی کارەبا بۆ هەر شوێنێك ، پشت دەبەسترێت بەو بەڵگەنامانەی کە لە بڕگەکانی پاشکۆی ژمارە(١) ئاماژەی پێدراوە بەڕەچاوکردنی پۆلی بەکارهێنان .

ماددەی (٢٢):-

فەرمانگە پسوولەی وزەی کارەبا بەسەر هاوبەشاندا دابەش دەکات بەشێوەی خول وە هەر خولێك لە (٦٠) ڕۆژ تێپەر نەکات، پێویستە لە ماوەی (١٠) ڕۆژ پارەی پسوولەکە بدرێت، ئەگەر هاوبەشەکە لەو ماوەیەدا پارەکەی نەدا ئەوە لە پسوولەی داهاتوو وەك قەرز دەنووسرێت و ئەگەر بۆ جاری سێیەم پارەکەی نەدا کارەباکەی دەبڕیت و بەپێی بڕگەی (٣) لە خشتەی ژمارە (١) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

ماددەی (٢٣):-

کاتێك پسولەی بڕی یەکەی بەکارهاتووی ووزەی کارەبا نەگاتە هاوبەش بۆ سێ خولی خوێندنەوەی یەك لە دوای یەك، پێویستە هاوبەش سەردانی فەرمانگەی پەیوەندیدار بکات و بە نووسین فەرمانگە ئاگادار بکاتەوە و پێویستە قەرزەکە بداتەوە وەئەگەر دوای سێ خوڵی خوێندنەوە هاوبەش سەردانی فەرمانگەی نەکرد ئەوە فەرمانگە کارەبای هاوبەش دەبڕێت وە دەبێ قەرزەکە بەیەکجار بداتەوە ، و لێپێچینەوە لەگەڵ کارمەندی کەمتەرخەم دەکرێت سەبارەت بەم بابەتە.

ماددەی (٢٤):-

ئەگەرگومان دروست بوو لە لای فەرمانگە یان لەلای هاوبەش کە پسوولەی بەکارهێنانی ووزەی کارەباکەی تەواو نییە پێویستە داواکاری پێشکەش بە فەرمانگەی پەیوەندیدار بکات بە مەبەستی لێکۆڵینەوە و چارەسەرکردن بەپەیڕەوکردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە:

یەکەم: لەلایەن لیژنەی کاروباری ووزەی بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندیدار بەراوردی خوێندنەوەی تازەترین تۆمارکراوی هاوبەش کەلە بەشی سێیەمی پسولە (کەعب)ی هێنراوە لەلایەن ژمێرکارەوە لەگەڵ تۆمارکراوی سەر پسوولە دەکرێت و وردبینی ئەژمارکردنی نرخی یەکەی بەکارهاتووی کارەبا دەکرێت و ئەگەر هەڵە هەبوو ئەوە پێویستە ڕاستکردنەوەی هەڵەی پسوولەی کارەبا ئەنجام بدرێت و پسوولەی نوێ بۆ هاوبەشەکە چاپ بکرێتەوە و کرێیە ڕاستکراوەکە دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەش بەڵام ئەگەر هەڵەی تێدانەبوو ئەوە خاڵی (دووەم) لەم ماددەیە ئەنجام دەدرێت .

دووەم: لەلایەن لیژنەی کاروباری ووزەی بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندیدار سەردانی هاوبەش دەکرێت و بەراوردی خوێندنەوەی تۆمارکراوی سەر پسولەکە و خوێندنەوەی پێوەرەکە دەکرێت و نۆرینی (بینین)ی پێوەر و دەوروبەری دەکرێت بۆ دڵنیابوون لەنەبوونی سەرپێچی لەسەر پێوەر وتۆرەکە، وە لیستی ئامێرەکان و تواناکانیان وردبینی دەکرێت و ئەگەر دەرکەوت خویندنەوەی پێوەرەکە بەهەڵە ئەنجام دراوە لەلایەن ژمێرکارەوە و هیچ جۆرە سەرپێچییەك نیە و خوێندنەوەی پێوەر بەبەراورد لەگەڵ لیستی ئامێرەکان پەسەندە ئەوە پێویستە ڕاستکردنەوەی هەڵەی پسوولەی کارەبا بکرێت و بڕە پارە ڕاستکراوەکە دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەش ، ئەگەر هاوبەشەکە پارەی دابوو پێش دەرچوونی پسوولە نوێیەکەی لەم کاتەدا ئەو پارەیەی داویەتی دەچێتە سەر حیسابەکەی واتا (فەرمانگە قەرزاری هاوبەش دەبێت)، وە ئەگەر دەرکەوت کە سەرپێچی کراوە ئەوە وەکو سەرپێچیکار مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت بەپێی ماددەی (٢٠)خاڵی (سێیەم).

سێیەم: ئەگەر فەرمانگە بۆی دەرکەوت پسوولەکە تەواوە ، پێویستە هاوبەش پارەکە بدات، ئەگەر هەر بڕوای بە ڕاستی پسولەکە نەبوو، ئەوە دەتوانێت داوای پشکنینی پێوەرەکەی بکات و پارەی پشکنینەکە دەبێت پێشەکی بدات بەپێی نرخی دیاریکراو لەخشتەی ژمارە (٣).

چوارەم: ئەگەر لە ئەنجامی پشکنین دەرکەوت پێوەرەکە بەرێکی کار دەکات پێویستە هاوبەش ئەو بڕە پارەیە بدات کە لە پسولەکەدا هاتووە، بەڵام ئەگەر هاوبەش هەر بڕوای نەبوو بەئەنجامی پشکنینەکە ئەوە پێوەرێکی نوێ دەبەسترێت لەگەڵ پێوەرە کۆنەکەو بەراوردی خوێندنەوەی هەردوو پێوەر دەکرێت لەماوەی خولێکی خوێندنەوە، ئەگەر دەرکەوت پێوەر بەدروستی کار دەکات ئەوە ئەنجامەکە یەکلاکەرەوە دەبێت و پێویستە هاوبەش بڕی پارەی پسوولەکە و سەرجەم خەرجیەکانی ئەم کارە بدات.

پێنجەم: ئەگەر لە ئەنجامی پشکنین دەرکەوت پێوەرەکە بە دروستی کارناکات هەڵە لە خوێندنەوەی دا هەیە یان وەستاوە ئەوا پێویستە ڕاستکردنەوەی هەڵەی پسوولەی کارەبای بۆ بکرێت و کارەبای خەرجکراو بۆ ئەو ماوەیەی کە پێوەرەکە تێکچووە تا بەستانی پێوەری نوێ ئەژمار دەکرێت بەگوێرەی بڕی کارەبای بەکارهاتووی هاوبەشەکە پێش تێکچوونی پێوەرەکە بۆ هەمان ماوەی ساڵی پێشوو یان ساڵێك لە ساڵەکانی پێشوو ، وەئەگەر پێش تێکچوون خوێندنەوەی دروستی نەبوو کارەبای خەرجکراو بەپێی خەملاندنی لۆدی ئامێرەکان بۆی ئەژمار دەکرێت و پاکانەی بۆ دەکرێت بە گوێرەی پاشکۆی ژمارە (٢).

ماددەی (٢٥):- ئەگەر پێوەر سووتا یان دزرابوو بەم شێوەی خوارەوە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت:

١- لەکاتی سووتانی یان دزرانی پێوەر پێویستە هاوبەشەکە ڕاستەوخۆ سەردانی فەرمانگەکانی چاککردنەوەی کارەبا بکات بۆ بەستنەوەی کارەباکەی بەشێوەی کاتی وە لە ماوەی کەمتر لە (١٠) ڕۆژ سەردانی فەرمانگەی فرۆشیاری ووزە بکات تا کاری گۆڕینی پێوەری بۆ بکرێت وە بەهەمان شێوەی هاتوو لە ماددەی (٢٤) خاڵی (پێنجەم) پاکانەی بۆ دەکرێت .

٢- ئەگەر هاوبەش لەکاتی سووتان یان دزراوی پێوەر بەهەر هۆیەك ئاگاداری فەرمانگەکانی پەیوەندیداری وەزارەتی نەکردەوە زیاتر لەو ماوەیەی کە لەخاڵی یەکەمدا هاتووە ئەوا بەگوێرەی خاڵی (سێیەم) لە ماددەی (٢٠) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت .

ماددەی (٢٦):-

ئەم هاوبەشانەی کە گۆڕەری تایبەت بەخۆیان هەیە بڕی (٢،٥%) لە کۆی ووزەی سەرف کراو وەك ووزەی بە فیرۆچوو لەو هاوبەشانە وەردەگیرێت کەوا پێوەریان لە دوای گۆڕەر واتە لەلایەنی پاڵەپەستۆی نزم بەستراوە بەڵام بۆ ئەو هاوبەشانەی کە پێوەریان لە پێش گۆڕەر واتە لەلایەنی پاڵەپەستۆی مام ناوەند یان بەرز بەستراوە ئەم ڕێژەی سەرەوە ئەژمار ناکرێت.

ماددەی (٢٧):-

پارەی کرێی یەکەی بەکارهاتوو لەهەر کاتێکدا وەردەگیرێت بەپێی دواهەمین نرخی کرێی ووزەی کارەبای پەسەندکراو لەوکاتەدا.

ماددەی (٢٨):-

پێویستە کەلوپەل و کەرەستە و ئامێرە کارەباییەکان کە لەلایەن ووەزارەت و کەسان و لایەنی دەرەوەی وەزارەت بەکار دەهێنرێن بەپێی مواسەفات و ستاندەری وەزارەت بێت، پێویستە لیژنەی وەرگرتن و هەڵسەنگاندنی کەل وپەل ، ئەو کەلوپەلانە پەسەند بکات کە لەتۆڕەکانی ووزەی کارەبادا بەکار دەهێنرێن.

ماددەی (٢٩):-

لەکاتی ئاشکرابوونی راکێشانی کارەبا لەلایەن هەر کەسێك بۆ هەر پۆلێك بەبێ ئاگاداری فەرمانگەکانی کارەبا و بەستانی کارەبا بەبێ کردنەوەی هاوبەش و بەستانی پێوەر ئەوا لایەنی پەیوەندار مافی ئەوەی هەیە کەوا کارەباکەی ببڕێت و دەست بەسەر سەرجەم کەل و پەلی بەکار هاتوودا بگرێت و بەخاوەنەکەی نادرێتەوە تا ئەو کاتەی فەرمانگە پەیوەندارەکان سەرجەم پێبژاردنی سەرپێچیەکانی لەسەر ئەژمار دەکەن بەپێی (خاڵی سێیەم لە ماددەی ٢٠) وە بەلێن نامەی لێوەربگیرێت سەبارەت بە لادانی سەرجەم ڕێکارەکانی بەستانی کارەباکەی و بە نایاسایی بەستانی کارەبا دووبارە نەکاتەوە .

بەشی سێیەم

ڕێنمایی پێدانی ووزەی کارەبا (ڤۆلتیەی نزم)

ماددەی (٣٠):-

هاوبەشی پڕۆژەی تایبەت سەرجەم خەرجییەکان دەگرێتە ئەستۆی خۆی بۆگەیاندنی هێڵی کارەبای نوێ لەو ناوچانەی کە پێشتر ووزەی کارەبای دراوەتێ بەمەرجێك درێژی هێڵەکە لە (٧٠٠) مەتر تێپەڕ نەکات لە گۆڕەر وە یان بەڕەچاوکردنی ڕێژەی دابەزینی ڤۆڵتیە بۆ هەر جیابوونەوەیەك و بەڕەچاوکردنی باری گۆڕەر بەمەرجێك درێژی کێبڵی هاوبەش لە (٣٠) مەتر زیاتر نەبێت و پێویستە هاوبەش بۆردی پێوەر لەو سنوورە دابنێت.

ماددەی (٣١):-

کاتێك خاوەن شوێنێك داوای گەیاندنی ووزەی کارەبا دەکات و شوێنەکەی لە (٧٠٠) مەتر دوورترە لە گۆڕەرەکەوە، پێوستە تۆڕی (33kv) یان (11kv) دابنێت، هەروەها دانانی گۆڕەرێکی دیکە لە ناوەندی لۆدە نوێیەکە، بەمەبەستی پێدانی ووزەی کارەبا ، فەرمانگە نۆڕینی شوێنەکە و ڕێکخستنی نەخشە و دەرخستەی تایبەت ئەنجام دەدات بە مەبەستی گەیاندنی ووزەی کارەبا، لەگەڵ ڕەچاوکردنی لۆدە تازەکان کە نابێت لە

توانای دیاریکراوی گوڕەرەکە یان سەرچاوەی ووزە کارەباییەکە زیاتر بێت، وە نابێت دابەزینی ڤوڵتییە لە سنووری ڕێپێدراو زیاتر بێت کە دیاریکراوە لە بڕگەکانی (١ ، ٢ ، ٣) لە ماددەی دووەم ، لەکاتی دابەزینی ڤوڵتییە لەبڕی ڕێپێدراو و زیادبوونی توانای دیاریکراوی سەرچاوەکە یا گۆڕەرەکە ئەوە پرۆسەی گەیاندنی ووزەی کارەبا بۆ ئەو شوێنە دوادەخرێت، تاکاتی دابینکردنی سەرچاوەی گونجاو یان گۆڕەر، ئەنجامدانی نۆڕین بەرامبەر نرخێك دەبێت کە لە بڕگەی (١)ی خشتەی ژمارە(١)دا هاتووە.

ماددەی (٣٢):-

کاتێك لایەنێك داوا لە فەرمانگە دەکات بە دامەزراندنی تۆڕێکی نوێی کارەبا تێچووی گشت کارەکە (کەرەستە + کرێی کار) لە ئەستۆی لایەنی سوودمەند دەبێت بەپێی دەرخستەو هەژمارکردنی سەرجەم تێچووەکانی تایبەت بەم کارە لەلایەن فەرمانگە بەڕەچاوکردنی ئەو نرخانەی کە بەشێوەی دەووری لەوەزارەتەوە دەردەچێت.

ماددەی (٣٣):-

خەرجی کڕینی پێوەر و کێبڵ و سیرکێت بریکەر و پێوەلکاوەکانی لە ئەستۆی هاوبەش دەبێت لەگەڵ سێرکتی سنووردارکردنی ووزە بەپێی ڕێنماییەکانی فەرمانگە.

ماددەی (٣٤):- ڕێو شوێنی بەکارهێنانی مۆتۆر:

١- نابێت ئەو مۆتۆرانەی تواناکانیان لە (2.25kW) زیاترە بەکار بێت لە سەرچاوەی سینگل فەیس واتە (240V) ، بەڵکو پێویستە سەرچاوەی ووزەی سێ فەیس و ڤوڵتییەی (416V) بەکار بێت.

٢- نابێت تەزوی دەستپێکی ئیشپێکردنی مۆتۆر(starting current) لەم بڕانەی خوارەوە زیاتر بێت:

أ. پێویست ناکات تەزووی دەستپێکی ئیشپێکردنی مۆتۆر (starting current) سنووردار بکرێت بۆ ئەو مۆتۆرانەی کە توانایان لە(3kW) کەمترە.

ب.(٢× تەزووی کارکردن بۆ ئەو مۆتۆرانەی توانایان لە (٣) تا (١٠) کیلۆ واتە).

ج. (١,٥× تەزووی کارکردن بۆ ئەو مۆتۆرانەی توانایان لە (١٠)تا (٢٠) کیلۆ واتە).

د. (١,٤× تەزووی کارکردن بۆ ئەو مۆتۆرانەی توانایان لە (٢٠) کیلۆ وات زیاترە).

٣- بەکارهێنانی ئامێرەکانی دەستپێك و پارێزگاری خۆیی بۆ ئەو مۆتۆرانەی کە توانایان لە (kW٢.٢٥) زیاترە، بۆ بەدەست هێنانی ئەو تەوژمانەی کە لە خاڵی (٢)سەرەوە ئاماژەیان پێدراوە یان بەکارهێنانی هەر بریتێکی (بدیل) دیکە.

ماددەی (٣٥):-

ئەگەر هاوکۆڵکەی توانا (Power Factor) ی ئامێرەکانی هاوبەشەکە کەمتر بێت لەو ئاستەی فەرمانگە دیاری کردووە (٠.٩)، پێویستە فەرمانگە ئامێری پێویست بۆ بەرزکردنەوەی هاوکۆلکەی توانا بۆ ئاستی پێویست دابین بکات و نرخی هەموو ئامێرو کرێی کار لە هاوبەش وەربگیرێت جگە لە پۆلی ماڵان (ئەوانەی گۆڕەری تایبەتیان نییە). یان لەلایەن سوودمەندەوە دابین بکرێت بەپێی مواسەفاتی ڕێپێدراوی وەزارەت.

بەشی چوارەم
ڕێنمایی پێدانی وزەی کارەبا (ڤۆڵتییەی ناوەند وبەرز)

ماددەی (٣٦):-

تێچووی ڕاکێشانی ووزەی کارەبا و وێستگەی مۆبایل و کویسك و گۆڕەرو سوور بڕ (سێرکت بریکەر) و پێوەر بۆ هاوبەشی بازرگانی و پیشەسازی و کشتوکاڵی و حکومی و گەشتوگوزاری لە ئەستۆی سوودمەند دەبێت.

ماددەی (٣٧):-

هاوبەش بەرپرسە لە جێبەجێکردن و بەستنی تۆڕی کارەبای ناوخۆ تا سێرکت بریکەری ڤۆڵتییەی نزمی گۆڕەر، پێویستە هاوبەش سێرکت بریکەری ڤۆڵتییەی نزم دابین بکات کە لەڕووی تەکنیکیەوە گونجاو بێت و دادەمەزرێت دوای نۆڕین بەرامبەر بە بڕێك پارە کە پێشەکی وەردەگیرێت بە پێی خشتەی ژمارە(١)، پێویستە هاوبەش سێرکت بریکەر لە دەرەوەی ژووری وێستگە ناوەندییەکە دابمەزرێنێت، بە دووریەکی گونجاو کە لە (١٥م) زیاتر نەبێت، هەروەها دانانی ئامێری پارێزگاری لە سەر هەر سێ فەیسەکە بە مەبەستی ڕێگاگرتن لە لۆدی زیاد و شۆرت (short circuit) کە توانای بەرگری هەبێت تا (١٢٠%)ی لۆدی ئاسایی.

ماددەی (٣٨):-

هەر کاتێك پێویست بوو ئامێری زیاد دابنرێت بۆ تۆڕەکانی کارەبا بۆ بەرژەوەندی گشتی وەك زیادکردنی (سور بڕ یان کێبلی نوێ)، بڕی تێچووی ئەو ئامێرانە و کرێی بەستنەکە لە هاوبەش وەرناگیرێت، بەڵام ئەگەر زیادکردنی ئەو کەرەستانە لەسەر داواکاریی هاوبەش بوو ئەوە پارەی تێچوو و کرێی بەستنەکەی لێوەردەگیرێت دوای ڕەزامەندی فەرمانگە.

ماددەی (٣٩):-

ئەگەر باڵەخانەی نیشتەجێبوون دروست بکرێت لە لایەن میری یان کەرتی تایبەت و بدرێت بە هاوبەشان ، ئەوا سەرجەم خەرجی گەیاندنی ووزەی کارەبا (کەرەستە + کرێی کار) لە چوارچێوەی پرۆژەکەدا دەکەوێتە ئەستۆی ئەو لایەنەی کە باڵەخانەکە دروست دەکات یان خاوەنداریەتی دەکات.

ماددەی (٤٠):-

ئەگەر زیاتر لە سێ هاوبەش لە یەك بینا (پێکهاتە) بوون ، پێویستە خاوەنی موڵکەکە (مالك العقار) سەرجەم ئامێرەکانی پاڵەپەستۆی نزم دابین بکات ، هەروەها دابینکردنی (سێرکت بریکەر و بازبارو بۆردی دابەشکردنی سەرەکی)، پێویستە بۆردی پێوەرەکان لە دەروازەی بیناکە بێ ، بەڵام ئەگەر نەتوانرا پێوەرەکان لە سەرەتای چوونە ژوورەوەی بیناکە دابنرێت ، ئەوە پێویستە بۆردی دابەشکردن دابین بکات بۆسەرجەم نهۆمەکانی بیناکە بەپێی مواسەفاتی تایبەت کە فەرمانگە دیاری دەکات ئەمەش بەپێی ڕێنماییەکان دەبێت.

ماددەی (٤١):-

ئەوشوێن و بینایانەی کە سیستەمی ساردی وگەرمی ناوەندی (مەرکەزی) و ئەسانسێر و (مصعد) وپەمپی ئاویان هەبێت ، مەرجە بۆردی دابەشکردنی سەربەخۆ دابنرێت بۆ ئەو ئامێرانە، بەمەبەستی دانانی پێوەری سەربەخۆ، یەکەی بەکارهاتوو لەو پێوەرانەدا هەمان مامەڵەی پۆلی پێکهاتەکەی لەگەل دەکرێت واتە ئەگەر ماڵان بوو وەك ماڵان یان بازرگانی بوو وەك بازرگانی ئەژمار دەکرێت وە بۆ ئەوانەی تێکەڵن لەنێوان ماڵان و بازرگانی بە بازرگانی ئەژمار دەکرێن.

ماددەی (٤٢):-

ئەگەر پۆلی هاوبەشی شوێنێك گۆڕدرا، دووباره پۆلینی هاوبەشی بۆ دەکرێتەوە بەپێی ئەم ڕێنماییە وگشت خەرجیەکان لەئەستۆی هاوبەش (خاوەن شوێن) دەبێت و هاوبەش بەرپرس دەبێت لەئاگادارنەکردنەوەی لایەنە پەیوەندیدارەکان بەم گۆڕینە .

ماددەی (٤٣):-

پێویستە هاوبەش (خاوەن شوێن) ئاگاداری فەرمانگە بکاتەوە لە کاتی گۆڕینی خاوەنداریتی پێکهاتەکە (المرفق) لە کەسێک بۆ کەسێکی دیکە یان لەکاتی گۆڕینی پۆلی هاوبەشیەکە راستەوخۆ دوای جێبەجێکردنی گواستنەوە یا گۆڕینەکە بەپێچەوانەوە خاوەنی نوێی پێکهاتەکە لە هەموو کارێکی یاسایی بەرپرس دەبێت.

ماددەی (٤٤):-

لەکاتی بەکارهێنانی بەشێك لە باڵەخانەیەکی کەرتی تایبەت لەلایەن فەرمانگەیەکی میرییەوە، پێویستە ئەو بەشەی کە فەرمانگەکەی تێدایە هاوبەشیەکەی جیا بکرێتەوە و وەك پۆلی میری مامەڵەی لەگەڵدا بکرێت بە پێچەوانەشەوە، واتە جیاکردنەوەی ئەو بەشە لە هاوبەشەکانی دیکەی باڵەخانەکە.

ماددەی (٤٥):-

سەبارەت بەو باڵاخانانەی چەند فەرمانگەیەکی میری تێدایە و ناکرێت تۆڕی کارەباکەی جیابکرێتەوە ، کرێیەکە لەلایەن خاوەن باڵەخانەکە دابین دەکرێت و ئەویش لەگەڵ هاوبەشەکان پاکتاوی دەکات بەپێی پۆلی میری .

ماددەی (٤٦):-

ئەگەر هاوکۆلکەی توانا (Power Factor)ی ئامێرەکانی هاوبەشەکە کەمتر بێت لەو ئاستەی فەرمانگە دیاری کردووە بە (٠.٩)، پێویستە فەرمانگە ئامێری پێویست بۆ بەرزکردنەوەی هاوکۆلکەی توانا بۆ ئاستی پێویست دابین بکات، نرخی هەموو ئامێر و کرێی کار لە ئەستۆی هاوبەش دەبێت.

ماددەی (٤٧):-

ئەگەر فەرمانگە هاوبەشی نوێی لەسەر گۆڕەرێك دانا کە پێشتر بەکرێ درابوو بە هاوبەشێکی تر ئەوە بڕی بەکرێ گرتنی ئامێرەکان دابەشی سەر هاوبەشەکان دەکرێت بەیەکسانی ، بەڵام ئەگەر ژمارەی هاوبەشەکانی سەر گۆڕەرەکە (٣) هاوبەش یان زیاتر بوو ئەوە کرێ وەرناگیرێت و ئەو گۆڕەرە بە بەرژەوەندی گشتی ئەژمار دەکرێت .

ماددەی (٤٨):-

١- پرۆژەکانی دەستەی وەبەرهێنان بەپێی یاسا و رێنمایەکانی پێدانی ووزەی کارەبا مامەڵەیان لەگەڵدا دەکرێت.
٢- گوژمەی تێچووی گەیاندنی ووزەی کارەبا بۆ پرۆژەکانی نیشتەجێبوونی (مساطحه) و (موڵك) لەئەستۆی خاوەن پرۆژە دەبێت
٣- گوژمەی تێچووی گەیاندنی ووزەی کارەبا بۆ پرۆژەکانی (بازرگانی ، پیشەسازی ، کشتوکاڵی) لەئەستۆی خاوەن پرۆژە دەبێت.

٤- کۆمەڵگە نیشتەجێبونەکانی وەبەرهێنان یان (مساطحە) یان (موڵك) چاکردنەوەی تۆڕی کارەبای ناوخۆی کۆمەڵگەکە دەکەوێتە ئەستۆی فەرمانگەی کارەبا لەوکاتەوە کەدیاری کراوە بەگوێرەی گرێبەستی نێوان خاوەن خانووەکان و وەبەرهێنەر یان خاوەن موڵك یان مساطحە یاخود بەگوێرەی گرێبەستی نێوان وەبەرهێنان و وەبەرهێنەر بەمەرجێك تۆری ناوخۆی پرۆژەکە و هێڵی سەرەکی گەیاندنی کارەبا بۆ پرۆژکە بە ئاگاداری و سەرپەرشتیاری فەرمانگەی کارەبای پەیوەندیدار ئەنجام درابێت وە پەسەندکرابێت وە لەلایەن فەرمانگەی کارەباوە گواستنەوەی مولکیەتی تۆڕەکەی بۆ سەر فەرمانگەی کارەبا کرابێت دوای داواکاری لەلایەن خاوەن پرۆژەکە بە دەست بەرداربوونی لە پرۆژەکە وەهەروەها سەرجەم پێکهاتەکانی پرۆژەکە بەتەواوی کارەبایان پێدرابێت و ماوەی زیاتر لە ساڵێکی بەسەردا تێپەر بووبێت.

بەشی پێنجەم
ڕێنمایی پێدانی وزەی کارەبا بە شێوەی کاتی

پێشکەشکردنی داواکاری بە بەڵگەنامەی باوەڕ پێکراو بەم شێوەیەی خوارەوە دەبێت:

ماددەی (٤٩):-

بۆ جێگە و دامەزراوە کاتییەکان :

١- پێشکەشکردنی فۆرمی داواکاریی پێدانی ووزەی کارەبا، کە نووسراوی پشتگیری و ڕەزامەندیی لایەنی پەیوەندیداری هاوپێچ بێت.

٢- دابینکردنی جێگەی گونجاو بۆ پێوەرو سێرکت بریکەر، لە شوێنێك کە فەرمانگە دیاری دەکات بەڕەچاوکردنی مەرجی سەلامەتی و خۆپاراستنی پیشەیی و مەرجی تەکنیکی.

٣-لە کاتی دانان ولابردنی کارەبای هاوبەشی کاتی سەرجەم خەرجی کەرەستە و کرێی کار دەکەوێتە ئەستۆی هاوبەشەکە.

ماددەی (٥٠):-

پێدانی وزەی کارەبای کاتی بە بیناو دامەزراوە کان لەقۆناغی جێبەجێکردن:

ووزەی کارەبا بە ڤۆڵتیەی نزم (تا ٣٠ کیلۆوات) و ناوەند بە شێوەی کاتی دەدرێت بەو پرۆژانەی کە لە قۆناغی جێبەجێکردندان لەکاتی پێویست وە بەڕەزامەندی فەرمانگە بە ڕەچاوکردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە:

١- پێشکەشکردنی فۆرمی تایبەت بە پێدانی ووزەی کارەبا کە مۆڵەتی بیناکە یان رێپێدانی فەرمی هەبێت یانی دامەزراوەکە رێپێدانی فەرمی هەبێت یان پشتگیری شارەوانی یان لایەنی پەیوەندیدار مۆڵەتی پێ دابێت.

٢- لەلایەن فەرمانگەوە نۆڕینی بۆ دەکرێت، بەمەبەستی ئاگاداربوون لە بەردەوامی هەبوونی ووزەی کارەبای کاتی لە شوێنەکە، کات و بەرواری نۆڕین لەلایەن فەرمانگەوە دیاری دەکرێت و ئەژمارکردنی یەکەی بەکارهاتوو ووزەی کارەباکەی لەسەر بنچینەی هاوبەشی لە جۆری ڤۆڵتیەتییەی نزمەوە بەپێی پۆلی هاوبەشیەکەی دەبێت

٣- هاوبەشەكە سەرجەم خەرجی تیچووی (كەرەستەو كرێی كار) لەكاتی گەیاندنی تەزووی كارەبای كاتی و لابردنی بۆ پڕۆژەكەی لەئەستۆ دەبێت.
٤- لە كاتی پێدانی كارەبا بەشێوەی كاتی پێویستە بەلێن نامە لە داواكار وەربگیرێت بۆ ماوەی تەواوكردنی پڕۆژەكە وە لە ماوەی هەر (٦) مانگ جارێك داوای دووبارە پێدانەوەی كارەبا بكاتەوە.

بەشی شەشەم
ڕێكارە گشتییەكان (الاحكام العامة)

ماددەی (٥١):-
هاوبەش بۆی هەیە داواكاریەك پێشكەش بكات بەمەبەستی خوێندنەوەی پێوەرەكەی لەدوای دەوامی فەرمی بەرامبەر بە كرێیەكی دیاریكراو بۆ هەر خوێندنەوەیەك، وەك لەخشتەی ژمارە (١) ی هاوپێچ داهاتوە.

ماددەی (٥٢):-
كارەبا نادرێت بەوانەی سەرپێچیان كردۆتە سەر زەوی میری تەنها دوای چارەسەری كێشەی سەرپێچییەكە بەپێی نووسراوێكی فەرمی لە لایەن شارەوانی یان یەكەی ئیداریی تایبەتیمەند كە پشتگیریان بكات بە پێدانی تەزووی كارەبا.

ماددەی (٥٣):-
هێلی كارەبا سنووری ئاسۆیی (المحرمات الافقیة) هەیە و كەمترین ڕێپێدانی نزیكبونەوە لێی (سماحات دنیا) هەیە بەپێی ڤۆلتیەی هێلەكە وە لەسەر هاووڵاتیان پێویستە رەچاوی ئەم سنوورە (محرمات)ە بكەن بەپێی هاتوو لە خشتەی ژمارە(٤) ی هاوپێچ لەم ڕێنماییە، بەپێچەوانەوە فەرمانگە هیچ بەرپرسیارەتیەك لەئەستۆ ناگرێت. لەكاتی بەزاندنی ئەم سنوورانە لەلایەن هاووڵاتیانەوە و هیچ مافێكیان نیە داوای قەرەبوو بكەنەوە لەو زەرەر و زیانە مادی و مرۆییەی كە پێیان دەگات بەپێچەوانەوە وەزارەت بۆی هەیە داوای یاساییان لەسەر تۆمار بكات و داوای قەرەبووی زیانەكان بكات.

ماددەی (٥٤):-
پێدانی كارەبا شەرعیەت نادات بە پرۆژە یان موڵك وە تەنها لەپێناو ڕێگرتن لە زیادە ڕەوی و دزینی كارەبا و بەفیرۆچونی كارەبا دەبێت.

ماددەی (٥٥):-
سەبارەت بە ڕووداوەكانی ئاگركەوتنەوە لە ماڵان وشوێنە بازرگانی یەكان لێپرسراویەتی فەرمانگەی كارەبا تا ئاستی پێوەری كارەبایە و لێكۆڵینەوە لە ڕووداوەكە دەكرێت لە ڕێگای لیژنەیەكی تایبەتمەند بۆ دیاریكردنی هۆكارەكانی ئاگركەوتنەوەكە.

ماددەی (٥٦):-
نرخەكانی كەل و پەلی تۆڕی كارەبا دەنرخێنرێن بەپێی ئەو نرخانەی كە لە لایەن وەزارەتی كارەباوە دەردەكرێت.

ماددەی (٥٧):-
تەزووی كارەبا دەبڕدرێت لەسەر ئەوانەی كە سەرپێچی لە ڕێنماییەكانی باش بەكارهێنانی تەزووی كارەبا دەكەن كە وەزارەت دیاری دەكات بۆ ماوەی سێ ڕۆژ سەرباری وەرگرتنی كرێی بڕین و گەڕانەوەو زیانەكانی كە بەر تۆڕەكە دەكەوێت

ماددەی (٥٨):-

١.کار بەهیچ ڕێنماییەکی تر ناکرێت کە ناکۆك بێت لەگەڵ ئەم ڕێنمایانە.

٢.ڕێنمایی ژمارە (١)ساڵی ٢٠١٩ هەڵدەوەشێتەوە.

٣.ئەم ڕێنماییانە جێبەجێ دەکرێت لەدوای (١٠) رۆژ ، لە رۆژی بڵاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) .

ئەندازیار
کمال محمد صالح
وەزیری کارەبا

پاشکۆی ژمارە (١)

یەکەم: هاوبەشانی ماڵان و بازرگانی لە ناو سنووری شارەوانییەکان .

١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ. پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی ووزەی کارەبا

ب.نووسراوی پشتگیری لە باجی خانووبەرە کە ژمارەی پارچە زەویەکە لەسەر دیاری کرابێت یان نووسراوی پشتگیری شارەوانی دیاریکراو یان مۆڵەتی درووستکردنی بینا وە پێشکەشکردنی نەخشەی بینا کە تیایدا شوێنی پێوەر و گۆڕەر دیاری کرابێت.

ت.پسوولەی کارەبای پێکهاتەیەکی دراوسێی (ئەگەر هەبوو)

٢- پێدانی پارەی کرێی نۆڕین بەپێی بڕگەی(١)ی خشتەی ژمارە(١).

٣- نۆڕین لە لایەن فەرمانگە بۆ دیاریکردنی ژمارەی بلۆك و ژمارەی ئەژمار(رقم الحساب) وە پێویستییەکانی گەیاندنی ووزەی کارەبا دەکرێت.

٤- دانی کرێی بەستن وپێداویستیەکانی جێبەجێکردنی گەیاندنی ووزەی کارەبا.

٥- تەواوکردنی گەیاندن و پێدانی ووزەی کارەبا

دووەم: هاوبەشانی ماڵان و بازرگانی دەرەوەی سنووری شارەوانی (قەزاو ناحیەو کۆمەڵگاکان و گوندەکان) کە بە ڤۆڵتیەی (11KV, 0.4 KV) ووزەی کارەبایان پێ دەدرێت:

١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ. پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی ووزەی کارەبا.

ب.نوسراوێکی پشتگیری لە سەرۆکی یەکەی کارگێری (الوحدة الادارية) ناوچەکە.

٢- جێبەجێکردنی بڕگەکانی (٣ ، ٤ ، ٥) لەخاڵی (یەکەم)ی پاشکۆی ژمارە (١)

سێیەم: پەمپی کشتوکاڵی :

١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

أ. پێشکەشکردنی فۆرمی پێدانی ووزەی کارەبا.

ب. پێشکەشکردنی مۆڵەتی لایەنی پەیوەندیدار (وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو لەگەڵ پێشکەش کردنی مۆڵەتی فەرمانگەی ئاوی ژێر زەوی) یان نووسراوی پشتگیری لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگا.

ج. بەڵێننامە بدات بە نەگۆڕینی پەمپی کشتوکاڵی بە دانەیەکی تری توانای گەورەتر تەنها دوای ئاگادارکردنەوەی فەرمانگەو وەرگرتنی رەزامەندی نووسراو لە لایەنە پەیوەندیدارەکان

٢- جێبەجێکردنی بڕگەکانی (٣ ، ٤ ، ٥) تایبەت بە پەمپی کشتوکاڵی لەخاڵی (١)ی پاشکۆی ژمارە (١).

٣- دانانی پێوەری پاڵەپەستۆ نزم و پێدانی کارەبا

چوارەم: وەرشەکانی کار لەناوەوە یان لە دەرەوەی سنووری شارەوانی (قەزاو ناحیەو کۆمەڵگاکان و گوندەکان): پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:

١- فۆڕمی پێدانی ووزەی کارەبا.

٢- مۆڵەتی بینای کارپێکرا و یان نووسراوی پشتگیری لە فەرمانگە پەیوەندیدارەکان لە سنووری شارەوانییەکان یان نوسراوی رەزامەندی لایەنی یەکەی کارگێری بۆ دەرەوەی سنووری شارەوانییەکان وە پێشکەشکردنی نەخشەی بینا کە تیایدا شوێنی پێوەرو گۆڕەر دیاری کرابێت.

٣- پسوولەی کارەبای پێکهاتەیەکی دراوسێی (ئەگەر هەبوو).

٤- ئەنجامدانی نۆڕینی لایەنی تەکنیکی بۆ دیاری کردنی پێویستییەکانی گەیاندنی کارەبا.

٥- دانی کرێی نۆڕین بەپێی خشتەی ژمارە (١).

٦- خەمڵاندنی پێداویستیەکانی گەیاندنی ووزەی کارەبا لەلایەن فەرمانگەوە.

٧- دانی کرێی بەستن و جێبەجێکردنی کارەکە.

٨- بەستنی پێوەرو گەیاندنی ووزەی کارەبا.

پێنجەم: پەمپی کشتوکاڵی ڤۆڵتییەی ناوەند و بەرز (الجهد المتوسط والعالي).

١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە.

أ. فۆڕمی پێدانی وزەی کارەبا.

ب. مۆڵەتی پەمپی کشتوکاڵی یان نووسراوی پشتگیری لە ب.گشتی کشتوکاڵی پارێزگا.

٢- دامەزراندنی وێستگەی دابەشکردن (محطة التوزيع).

٣- دانانی پێوەرو گەیاندنی تەزوی کارەبا.

٤- بڕگەکانی تر هەر وەکو لە سێیەم سەرەوە کە تایبەتە بە پەمپی کشتوکاڵی.

شەشەم: مەرجە پۆلەکانی کشتوکاڵی کە لە خاڵەکانی (سێیەم و پێنجەم) ئاماژەیان پێ نەدراوە بەم شێوەیە دەبێت .

١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە.

٢- پێشکەشکردنی مۆڵەتی لایەنی پەیوەندیدار (یان نووسراوی پشتگیری لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کشتوکاڵی پارێزگای پەیوەندیدار).

حەوتەم: کارگەکان بەهەموو جۆرەکانیەوە لە سنووری شارەوانی (ڤۆڵتییەی بەرز و نزم):
١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامەی خوارەوە:
أ. فۆرمی پێدانی ووزەی کارەبا.
ب.مۆڵەتی بینای کارگەی یان نووسراوی پشتگیری بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەرەپێدانی پیشەسازی یان دەستەی وەبەرهێنان لەگەڵ فەرمانگەی ژینگەی پەیوەندیدار و نەخشەی پەسەندکراو کەتیایدا شوێنی گۆڕەر و پێوەر دیاریکراو بێت.
٢- بڕگەکانی تر هەروەك لە پێنجەم سەرەوەدا هاتووە
هەشتەم:کارگەکان بەسەرجەم جۆرەکانیەوە لەدەرەوەی سنووری شارەوانی(ڤۆڵتیەی نزم وناوەند و بەرز):
١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامانەی خوارەوە:
أ. فۆڕمی پێدانی ووزەی کارەبا.
ب.مۆڵەتی بینای کارگەی لەگەڵ نوسراوی پشتگیری بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەرەپێدانی پیشەسازی یان دەستەی وەبەرهێنان لەگەڵ فەرمانگەی ژینگەی پەیوەندیدار و نەخشەی پەسندکراو کەتیایدا شوێنی گۆرەر و پێوەر دیاریکراو بێت.
٢- بڕگەکانی تر هەروەك لە پێنجەم سەرەوەدا هاتووە.
٣- نووسراوی فەرمی لە لایەن یەکەی کارگێری ناوچەکە.
٤- بڕگەکانی تریش وەك لەشەشەم سەرەوەدا هاتووە.
نۆیەم: گەشت و گوزار
١- پێشکەش کردنی ئەم بەڵگەنامەی خوارەوە:
أ. فۆڕمی پێدانی وزەی کارەبا.
ب.پشتگیری فەرمی بەڕێوەبەرایەتیە گشتییەکانی گەشت و گوزاری ناوچەکە.
ج. پێشکەش کردنی مۆڵەتی کارکردن لە لایەن لایەنە پەیوەندیدارەکان
٢- بڕگەکانی تری هاتوو لەیەکەم.

پاشکۆی ژمارە (٢)

بۆ خەمڵاندنی ووزەی کارەبای بەکارهاتووی هاوبەش لەکاتی هەبوونی سەرپێچی یان لەکاتی پێویستی فەرمانگە بەم خەملاندنە ئەوە خەملاندنەکە بەپێی ئامێرە کارەباییە بەکارهاتووەکانی هاوبەش دەبێت بەمەرجێك بەبەراوردکردن لەگەڵ خەرجی ووزەی کارەبای هەمان ماوەی ساڵی ڕابردوو کەمتر نەبێت بەم شێوەیەی خوارەوە .
یەکەم: ئامێرەکانی بەکارهاتوو لەماڵان:
١- ڕوناکی: نیوەی ژمارەی گڵۆپەکان ×١٠ کاتژمێر ×٣٠ وات بۆ ڕۆژێك (ڕۆژانە).
٢- ساردکەرەوە (سلاجە و هاوشێوەی): (٢٠٠ وات بەتێکڕای ٧ کاتژمێر ڕۆژانە .
٣- بەفرگر(مجمدة) : (٣٥٠ وات بەتێکڕای ٧ کاتژمێر ڕۆژانە .
٤- تەلەفزیۆن: (٢٠٠ وات بەتێکڕای ١٠ کاتژمێر ڕۆژانە.

٥- کۆمپیوتەر: (١٠٠ وات بەتێکڕای ٦ کاتژمێر ڕۆژانە.
٦- جل شۆر کە گەرمکەری تێدا بێت: (٢٥٠٠ وات بەتێکڕای ١ کاتژمێر ڕۆژانە .
٧- جل شۆر بەبێ گەرمکەر: (٢٠٠ وات بەتێکڕای ١ کاتژمێر ڕۆژانە.
٨- ئوتو: (١٠٠٠ وات بەتێکڕای ١ کاتژمێر ڕۆژانە.
٩- پانکە: (١٠٠ وات بەتێکڕای ٨ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٥ مانگ لە ساڵەکەدا.
١٠- ١ فێنککەرەوە(مبردة) بچووك: (٢٠٠ وات بەتێکڕای ٨ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٥ مانگ.
١١- فێنککەرەوە (مبردة) گەورە: (٣٠٠ وات بەتێکڕای ٨ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٥ مانگ .
١٢- سەتەلایت: (٦٠ وات بەتێکڕای ١٠ کاتژمێر ڕۆژانە .
١٣- سپلیت بەپێی لۆدەکەی مامەڵەی لەگەڵ بکرێت بۆ یەکەی بەکارهاتوو.
١٤- سپلیت و ئێرکۆندیشن ٢ تەن : (٣٠٠٠ وات بەتێکڕای ٦ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٧ مانگ
١٥- ئێرکۆندیشن ١,٥ تەن : (٢٠٠٠ وات بەتێکڕای ٦ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٧ مانگ.
١٦- بۆیلەری گەورەی ئاو: (٣٠٠٠ وات بەتێکڕای ٨ کاتژمێر ڕۆژانە و بۆ ماوەی ٦ مانگ .
١٧- بۆیلەری بچووکی ئاو : (٢٠٠٠ وات بەتێکڕای ٨ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٦ مانگ.
١٨- گەرمکەرەوە (مدفاءة) گەورە : (٢٠٠٠ وات بەتێکڕای ١٢ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٤ مانگ .
١٩- گەرمکەرەوە (مدفاءة) بچووك : (١٠٠٠ وات بەتێکڕای ١٢ کاتژمێر و بۆ ماوەی ٤مانگ.
٢٠- ئەو ئامێرە کارەباییانەی ناویان نەهاتووە: ماوەی کارکردن و پارەکەی بەتێکڕای کاتژمێری کارکردنی دیاری دەکرێت و دەخەمڵێنرێت لەلایەن لێژنەی تایبەت.

دووەم: ئەو پێوەرانەی دانراون بۆ پۆلەکانی تر جگە لەماڵان بڕی ووزەی کارەبای بەکارهاتوو دیاری دەکرێت، لە لایەن فەرمانگەی تەکنیکی پەیوەندیدار لە بەڕێوەبەرایەتی دابەشکردنی ووزەی کارەبا خەملاندنەکەی بەپێی توانای ئامێرەکان و بەگوێرەی ڕای لیژنەی هونەری دەبێت .

پاشكۆی ژمارە (٣)

ڕێنمایی جێبەجێکردنی پڕۆژەکانی ووزەی کارەبا لەلایەن وەزارەتەکان و لایەنە پەیوەندیدارەکانی حکومەتی هەرێم.

١- هەر پڕۆژەیەك لەلایەن هەر وەزارەتێك یان لایەنێکی دیکە داوا بکرێت، دەبێت بودجەی گەیاندنی وزەی کارەبای پرۆژەکە لەلایەن سوودمەند دابین بکرێت ، ئەم بودجەیەش بەپێی دەرخستەیەك دەبێت کە لە لایەن فەرمانگەی ووزەی کارەبای پەیوەندیدارەوە ئامادە دەکرێت بەپێی دوا نرخی هەمووارکراوی وەزارەت.

٢- هەموو ئەو پرۆژانە لەلایەن وەزارەتەکانی دیکە و لایەنەکانی تری نەبەستراو بە وەزارەت ئەنجام دەدرێن و پێویستیان بە گەیاندنی وزەی کارەبا یان خزمەتگوزارییەکی دیکەی کارەبا هەبێت وەك (هەڵگرتنەوەی ستوون ، گۆڕینی ڕێرەوی هێڵ یان فیدەر ، گۆڕانکاری بەمەبەستی نوێکردنەوە ، ڕووناکی ، هتد . .) سەرجەم بودجەی کارەکە لەگەڵ بودجەی گشتی پرۆژەکە لەئەستۆی سوودمەند دەبێت وەکەرەستە کۆنەکان دەبێتە موڵکی فەرمانگەی کارەبای پەیوەندیدار.

٣- نابێت هیچ لایەنێك بەبێ ڕەزامەندی وەزارەتی کارەبا هیچ پرۆژەیەکی کارەبایی لەسەر تۆڕی کارەبا جێبەجێ بکات بە پێچەوانەوە بەپێی یاسا مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

٤- کاری چاککردن و ئیشپێکردنی کارە کارەباییەکانی پرۆژەکانی ئەنجامدراو بەپێی ئەم خاڵانەی سەرەوە دەکەوێتە ئەستۆی وەزارەت بەپێی جۆری گرێبەستەکە بەپێی هاتوو لەماددەی (٤٨)خاڵی (٤)

پاشکۆی ژمارە (٤)

پێناسەی (پۆل)ـەکانی هاوبەشەکان بەپێی چالاکیەکانیان

یەکەم: پۆلی ماڵان.

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کە ووزەی کارەبا بەکاردەهێنن و نیشتەجێی ماڵانن لەم جۆرە پێکهاتانەدا:

١- خانوی نیشتەجێبون لەشار و شارۆچکە و گوندەکان.

٢- باڵەخانەکانی نیشتەجێبوون.

٣- کابینەکان.

نرخی ووزەی کارەبا بۆ ئەو جۆرە بینایانەی سەرەوە بەم جۆرە دەبێت:

١- ئەو بینایانەی کەپێوەری (سینگل فەیس) و (سێ فەیس)یان هەیە، ئەوە بەپێی ئاستەکانی بەکارهێنانی ووزەی کارەبا دەبێت کە بۆ هەر ئاستێك نرخ دیاریکراون.

٢- ئەو بینایانەی کە پێوەریان نیە، نۆڕین ئەنجام دەدرێت بۆ شوێنەکە بەمەبەستی خەمڵاندنی بەکارهێنانی ووزە بەپێی ژمارەو جۆری ئامێرە کارەباییەکان کەبەکار دەهێنرێت لەو بینایەدا، تا ئەو کاتەی پێوەری بۆ دادەنرێت.

٣- ئەو کۆمەڵگا نیشتەجێبونانەی کە یەك پێوەریان هەیە، ئەوە بڕی نرخی یەکەی ووزەی کارەبای تۆمارکراو لەخاوەن پرۆژەکە وەردەگیرێت بەو سیستەمەی کە وەزارەت پەیڕەوی دەکات.

دووەم: پۆلی بازرگانی:

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کەتایبەتن بە بەکارهێنانی ووزەی کارەبا بۆ بواری بازرگانی کەرتی تایبەت و کەرتی گشتی بەپێی سروشتی چالاکییەکە، وەك لەخوارەوە هاتووە:

١- نوسینگەی بازرگانییەکانی تاك و کۆ.

٢- چێشتخانە و چایخانە و نانەواخانە وشوێنی فرۆشتنی ساردەمەنی و شیرینی و هاوشێوەکانیان لەشوێنە گشتییەکان.

٣- کۆمەڵە و سەندیکا ناپیشەییەکان.

٤- یاریگا و سینەما و بازاڕ و مۆڵ و نۆرینگە پزیشکیەکان و دەرمانخانەکان.

٥- سایلۆکان و کۆگای ساردکەرەوە (ثلاجات) و کۆگاکانی کەلوپەلە جۆراوجۆرەکان.

٦- نوسینگەکانی خزمەتگوزاری پیشەیی، وەك (نوسینگەکانی خانوبەرە ، پارێزەران , ژمێرکاران ، خزمەتگوزاری ئەندازیاری ، پەڕاوگەکان) ، وە هەروەها نوسینگەی دەرهێنانی سینەمایی و دۆبلاج و هۆڵی شانۆگەری و شوێنی بلیارد و سەرتاشخانە و شوێنی جوانکاری و هاوشێوەکانیان.

٧- بەنزینخانە و گۆڕەپانی فرۆشتنی غاز.

٨- باخچەی ساوایان و قوتابخانە و کۆلێژ و زانکۆ تایبەتەکان و یانەوەرزشییەکان و یانەکانی ڕۆشنبیری و کۆمەڵایەتی و نەخۆشخانە ئەهلییەکان و کەناڵەکانی رادیۆ و تەلەفزیۆنە ئەهلییەکان.

٩- وەرشەکانی پلاستیکی و ئاسنگەری و ئەلەمنیۆم.

١٠-کۆمپانیاکانی گەیاندن.

١١-وەهەر بەکارهێنەرێکی تری کارەبا کە لە پۆلەکانی تر ئاماژەی بۆ نەکراوە

سێیەم:پۆلی پیشەسازی:

ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کەتایبەتن بەبەکارهێنانی ووزەی کارەبا بۆ بواری پیشەسازی، کەسروشتی کاریان بریتییە لەگۆڕینی مادده لەدۆخێکەوە بۆ دۆخێکی تر بەمەرجێك مۆڵەتی لایەنە پەیوەندیدارەکانی وەزارەتی پیشەسازی و بازرگانی یان دەستەی وەبەرهێنانی هەبێت، وە ئەم بەکارهێنانە دەگرێتەوە:

١- **پیشەسازی بچوك**: کەبریتیە لە دروستکردنی شیرینی و بەرهەمە شیرییەکان و خواردنەوەکان و کارگەکانی ئارد و پیشەسازی خۆراك و چاپەمەنی و بڵاوکردنەوە و کارگەی ساردەمەنی و قوتوکردن (تعلیب) و هاوشێوەکانیان.

٢- **پیشەسازی دەرهێنان و گۆڕین**: وەك پیشەسازی نەوت و خەڵوز و خشت و چیمەنتۆ و ئاسن و فەرش و جل و بەرگ و پیستەسازی و کەلوپەلی ماڵ و هاوشێوەکانیان. نرخی ئەم جۆرە هاوبەشانە پەیوەستە بەئاستی ڤۆلتیەی بەکارهاتوو (400KV, 132KV, 33KV, 11KV , ٠.٤KV)

چوارەم:پۆلی کشتوکاڵ:

١-ئەو هاوبەشانە دەگرێتەوە کەتایبەتن بەبەکارهێنانی ووزەی کارەبا بۆ بواری کشتوکاڵ و ڕاوکردن وەك (کێڵگەکان، بێستانەکان، ترومپای کشتوکاڵی، سەنتەرەکانی ڕاو، کێڵگەکانی بەخێوکردنی پەلەوەر و ئاژەڵە جیاوازەکان و حەوزی ماسی و شەتڵگە و کێڵگەکانی بەخێوکردن و ڕاهێنانی ئەسپ سواری) و هاوشێوەی ئەم چالاکییانە بەمەرجێك مۆڵەتی لایەنە پەیوەندیدارەکانی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو هەبێت.

٢-کۆگاکانی سارد کەرەوە ئەوانەی کە بۆ هەلگرتنی بەرهەمی بەروبوومی کشتوکاڵی ناوخۆی هەرێمی کوردستان بەکار دێت بەمەبەستی پاڵپشتی کردنی جوتیارانی کوردستان بەمەرجێک پاڵپشتی وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاویان هەبێت و چاودێری بکرێن .

٣-سەرجەم کارو چالاکیەکان و کارگەکان کە دەچێتە خزمەت کردنی کەرتی کشتوکاڵ و هاندانی بەرهەمی ناوخۆی هەرێمی کوردستان کە بریتین لە (سەربڕین خانەکان بە هەموو جۆرەکانی،کارگەکانی بەرهەم هێنانی ئالیک بەهەموو جۆرەکانی،کارگەکانی لە قوتوکردنی بەرهەمە کشتوکاڵیەکانی ناوخۆی هەرێم) بەمەرجێک پاڵپشتی و پشتگیری وەزارەتی کشتوکاڵ و سەرچاوە کانی ئاو یان هەبێت .

پێنجەم:پۆلی میری:

هاوبەشەکانی دام و دەزگا حکومیەکان دەگرێتەوە کە تایبەتن بەبەکارهێنانی ووزەی کارەبا بۆ فەرمانگە میریەکان و بینایەی وەزارەتەکان فەرمانگە نەبەستراوەکان بەوەزارەتەکان و کونسوڵگەرییەکان و بەشە ناوخۆییە میریەکانی قوتابیان و نەخۆشخانە میرییەکان وشوێنەکانی پەرستن، قوتابخانەکان، وەهەروەها سەندیکاو ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگای مەدەنی, بارەگای حیزبەکان و دام و دەزگاکانیان کە مۆڵەتی فەرمیان هەیە لە حکومەتی هەرێمی کوردستان.

خشتەکان

خشتەی ژمارە (١)

کرێی نۆڕین و بەستانی پێوەر و خزمەتگوزاری پێشکەشکراو بە هاوبەش:

١- نرخی کرێی نۆڕین

کرێی نۆڕین	
کرێ (دینار)	چالاکی
١٠،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری لە سنووری شارەوانییەکان
٢٠،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری لە سنووری دەرەوەی شارەوانییەکان
٣٠،٠٠٠	پۆلی کشتوکاڵی پ.ن
٥٠،٠٠٠	پۆلی پیشەسازی پ.ن
٧٥،٠٠٠	بۆ هەموو پۆلێك کە پ.ب بێت

٢- نرخی کرێی بەستن

کرێی بەستن	
کرێ (دینار)	چالاکی
١٠،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس
٣٠،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.
٣٠،٠٠٠	پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.
٧٥،٠٠٠	بۆ هەر پۆلێك کە پ.ناوەند بێت
٣٠٠،٠٠٠	بۆ هەر پۆلێك کە پ.ب بێت

٣- نرخی بڕین یان گەڕاندنەوەی ووزەی کارەبا

کرێی بڕین یان گەڕاندنەوەی ووزەی کارەبا	
کرێ (دینار)	چالاکی
١٥،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس
٣٠،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.
٣٠،٠٠٠	پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.
٥٠،٠٠٠	بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی ناوەند.
١٠٠،٠٠٠	بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز

تێبینی: ئەگەر هاووڵاتی ئامادە نەبوو پارەی ووزەی کارەبا بدات فەرمانگە لیستی بڕینی ووزەی کارەباکەی بۆ دەردەکات بەپێی بڕ و ماوەی نەدانی قەرزەکە. وە دوای دانی ئەم پارەیە لەلایەن هاوبەش ئەوە کرێی بڕین و گەڕاندنەوەی ووزەی کارەباکەی لێوەردەگیرێت بەپێی خاڵی (٣) خشتەی ژمارە(١) ئینجا ووزەکەی بۆ دەگەڕێنرێتەوە.

٤- نرخی کرێی گۆڕینی پێوەر(نرخی پێوەر لەسەر هاوبەشە کاتێك فەرمانگە دابینی بکات)

کرێی گۆڕینی پێوەر	
کرێ (دینار)	چالاکی
١٥،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس
٢٥،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.
٣٠،٠٠٠	پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.
٥٠،٠٠٠	بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.

٥- نرخی کرێی گۆڕینی شوێنی پێوەر

کرێی گۆڕینی شوێنی پێوەر	
کرێ (دینار)	چالاکی
١٥،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس
٢٥،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.
٣٠،٠٠٠	پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.
٥٠،٠٠٠	بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.

٦- نرخی کرێی مۆرکردنەوەی پێوەر

کرێی مۆرکردنەوەی پێوەر	
کرێ (دینار)	چالاکی
٥،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سینگل فەیس
١٠،٠٠٠	پۆلی ماڵ و بازرگانی و میری سێ فەیس.
١٥،٠٠٠	پۆلی کشتوکاڵی و پیشەسازی ڤۆڵتیەی نزم.
٢٥،٠٠٠	بۆ سەرجەم جۆرەکانی ڤۆڵتیەی بەرز.

٧- نرخی کرێی گۆڕینی ناوی هاوبەش

کرێی گۆڕینی ناوی هاوبەش	
کرێ (دینار)	چالاکی
١٠،٠٠٠	گۆڕینی ناوی هاوبەش

٨- نرخی کرێی هێڵ گۆڕین

کرێی هێڵ گۆڕین	
کرێ (دینار)	چالاکی
٢٥،٠٠٠	پێوەری سینگل فەیس
٥٠،٠٠٠	پێوەری سێ فەیس
بەپێی دوا نرخی هەموارکراوی وەزارەت	گۆڕینی ستوون و (H-Pole) ی گۆڕەر
٢٥،٠٠٠	لەبری کوژانەوەی هێڵی ڤۆڵتیەی نزمی گۆڕەر بۆ هەر کاتژمێرێك
٥٠،٠٠٠	لەبڕی کوژانەوەی هێڵی ڤۆڵتیەی بەرز لەسەر هەر گۆڕەرێك بۆ هەرکاتژمێرێك

٩- نرخی کرێی (زیادە قوە)

کرێی (زیادە قوە)	
چالاکی	کرێ (دینار)
هاوبەشی ماڵ	٢٥،٠٠٠
هاوبەشی بازرگانی و میری	٥٠،٠٠٠

١٠- نرخی پێوەر: (نرخی پێوەر بەپێی لیستی هەموارکراوی وەزارەتی کارەبا دادەنرێت ئەگەر پێوەر لەلایەن فەرمانگەوە دابین کرا)

١١- لەکاتی ئەنجامدانی سەرپێچی، سەرپێچیکار بەم شێوەیە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت:

یەکەم: بۆ جاری یەکەم سەرەرای پاکتاوکردنی کارەبای خەرجکراوی بەپێی خاڵی (سێیەم) لە ماددەی (٢٠) بەم شێوەی خوارەوە پێبژاردنی (غرامة) لێوەر دەگیرێت .

پێبژاردن	مالان	بازرگانی وپیشەسازی و میری	کشتوکاڵی
سینگل فەیس	٦٠،٠٠٠ دینار	١٠٠،٠٠٠ دینار	٧٥،٠٠٠ دینار
سێ فەیس	١٢٠،٠٠٠ دینار	٢٠٠،٠٠٠ دینار	١٥٠،٠٠٠ دینار
گۆڕەر	KVA *١٠٠٠ دینار	KVA *1000 دینار	KVA *1000دینار

دووەم: بۆ جاری دووەم دەدرێتە دادگا وەك دزینی موڵکی گشتی مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

١٢- بۆ ئامێرەکانی وەك گۆڕەر و ستوون و بۆردی دابەشکردن و بۆردی کۆنترۆڵی رووناکی و کێبڵ بە سەرجەم جۆرەکانیەوە یان هەر کەلوپەلێکی دیکە دەبێت زیانەکەی بخەملێنرێت بەپێی دواین نرخی هەموارکراوی وەزارەت.

١٣- کرێی خوێندنەوەی پێوەر (لەسەر داواکاری هاوبەش)

شوێن	گشت پۆلەکان بە (دینار)
سنووری شارەوانی	٢٠،٠٠٠
دەرەوەی سنووری شارەوانی	٣٠،٠٠٠

خشتەی ژمارە (٢)

نرخی بەکرێدانی ساڵانەی کەلوپەلی کارەبا بۆ ئەو کەلوپەلانەی پێش ئەم رێنماییە بە کرێ دراون .

ژ	گۆڕەری 33/0.4KV, 11/0.4 KV	نرخ(دینار)
١	گۆڕەری 25KVA	٧٠،٠٠٠
٢	گۆڕەری 50KVA	١٤٠،٠٠٠
٣	گۆڕەری 63KVA	١٦٠،٠٠٠
٤	گۆڕەری 100KVA	٢٠٠،٠٠٠
٥	گۆڕەری 160KVA	٢٥٠،٠٠٠
٦	گۆڕەری 250KVA	٣٠٠،٠٠٠
٧	گۆڕەری 400KVA	٤٠٠،٠٠٠
٨	گۆڕەری 630KVA	٥٠٠،٠٠٠
٩	گۆڕەری 1000KVA	٧٠٠،٠٠٠
١٠	گۆڕەری 1600 KVA	٩٠٠،٠٠٠

تێبینی: ئەگەر گۆڕەرەکە جۆری (کیوسك) بوو ئەوە رێژەی (١٠%) نرخی کرێکە زیاد دەبێت.

بۆردی سێرکت برێکەر بۆ وزەی نزم

ژ	قەباری سێرکت (ئەمپێر)	نرخ (دینار)
١	100	٢٠،٠٠٠
٢	250	٣٠،٠٠٠
٣	400	٤٠،٠٠٠
٤	630	٥٠،٠٠٠
٥	1000	٧٠،٠٠٠

وێستگەی مۆبایل (متنقلە)

ژ	وێستگەی مۆبایل (متنقلە)	نرخ (دینار)
١	وێستگەی بەقەبارەی 10 MVA	٦،٣٠٠،٠٠٠
٢	وێستگەی بەقەبارەی 15 MVA	٩،٤٥٠،٠٠٠
٣	وێستگەی بەقەبارەی 25 MVA	١٢،٦٠٠،٠٠٠

تێبینی :لە کاتی دانانی گۆڕەری جیاواز کە لە خشتەکەدا ئاماژەی پێنەدراوە وەك (ئەو گۆڕەرە کە بە هەوا سارد دەکرێتەوە و رۆنی تێدایە و گڕ ناگرێت)، نرخی کرێکەی بەپێی MVA بۆی ئەژمار دەکرێت.

پێدانی سێرکت برێکەری و زەوی نزم لە رێگای فەرمانگەی پەیوەندیدار دەبێت و ئەگەر دەست نەکەوت بەپێی رێنماییەکانی فەرمانگە ومواسەفاتی تەکنیکی پەیرەوکراو لە لایەن هاوبەشەکەوە دابین دەکرێت.

خشتەی ژمارە (٣)

کرێی پشکنینی(فحص) ئامێرەکانی کارەبا

ژ	جۆری ئامێری کارەبای	نرخ(دینار)
١	گۆڕەر (سەرجەم قەبارەکانی) لە فەرمانگەکە	١٠٠،٠٠٠
٢	گۆڕەر (سەرجەم قەبارەکانی) لە شوێنی کار	٢٠٠،٠٠٠
٣	سێرکت برێکەر بۆ ووزەی نزم لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
٤	سێرکت برێکەر بۆ ووزەی نزم لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
٥	سێرکت برێکەر بۆ ووزەی بەرز لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
٦	سێرکت برێکەر بۆ ووزەی بەرز لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
٧	یەك نموونە رۆنی گۆڕەر لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
٨	یەك نموونە رۆنی گۆڕەر لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
٩	پێوەری Ø١ لە فەرمانگە	١،٥٠٠
١٠	پێوەری Ø١ لە شوێنی کارە	٣،٠٠٠
١١	پێوەری Ø٣ لە فەرمانگە	٥،٠٠٠
١٢	پێوەری Ø٣ لە شوێنی کار	١٠،٠٠٠

١٣	پێوەری Ø٣ لەگەڵ نیشاندەری هێزی بەرز لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
١٤	پێوەری Ø٣ لەگەڵ نیشاندەری هێزی بەرز لە شوێنی کار	١٥،٠٠٠
١٥	C.T لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
١٦	C.T لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
١٧	V.T لە فەرمانگە	١٠،٠٠٠
١٨	V.Tی لە شوێنی کار	٢٥،٠٠٠
١٩	ستون (پ.ب)،(پ.ن)	٦٠،٠٠٠
٢٠	نەگەیەنەرەکان	٥،٠٠٠

خشتەی ژمارە (٤)

بڕی کەمترین ڕێپێدانی دووری لە چەقی هێڵی کارەباوە

جۆری بەربەست	کەمترین ڕێپێدانی کارەبا بە ستوونە (متر)				کەمترین ڕێپێدانی کارەبا بە ئاسۆیی (متر)			
	١١ ك.ڤ و ٠.٤ ك.ڤ	٣٣ ك.ڤ	١٣٢ ك.ظ	٤٠٠ ك.ڤ	١١ ك.ڤ و٠.٤ ك.ظ	٣٣ ك.ڤ	١٣٢ ك.ڤ	٤٠٠ ك.ڤ
١- زەوی سروشتی								
أ- زەوی چۆڵ	٦	٦	٦	٨.٢٥	١٠	١٠	١٥	٥٠
ب- زەوی ئاوەدان	٧	٧	٧		١٠	١٠	١٥	٥٠
٢- ڕێگا و هێڵی شەمەنەفەر								
أ-ڕێگای سەرەکی	٨	٨	٨،٨	١٠		٦٠	٧٥	١٠٠
ب-ڕێگای لاوەکی	٧.٥	٨.٥	٩.٥	١٠		٥٠	٥٠	١٠٠
ت-هێڵی شەمەنەفەر	٨	١١.٥	١١.٥	١٥		٥٠	٥٠	٥٠
٣- هێڵی کارەبا								
أ-هێڵَی ٤٠٠ ك.ڤ.	٥	٥	٥	٥	-	٥٠	٥٠	٥٠
ب-هێڵی١٣٢ ك.ڤ.	٣	٣	٣	٥	-	٣٠	٣٠	٥٠
ت-هێڵی٣٣ ك.ڤ.	٢	٢.٥	٣	٥	-	١٥	٣٠	٥٠
ث-هێڵی ١١ ك.ڤ.	١.٥	٢	٣	٥	-	-		
٤- هێڵی تەلەفون								
٥- بۆری نەوت	٧.٥	٨	٩	١٠	-	١٠٠	١٠٠	١٠٠
٦- وێستگەکانی بەرهەمە نەوتیەکان	٧	٧	٧	١٠	-	١٥	٣٠	٧٥
٧- پەڕینەوە لە ئاو و جۆگەل ئاوییەکان بەرزترین ئاستی ئاو								
أ-کەشتیەوانی	١٢.٥	١٢.٥	١٢.٥	١٤.٧٥	-	-	-	-
ب- نا کەشتیەوانی	٧	٧	٧	٩.٢٥	-	-	-	-

٨- باڵەخانەکان	٣.٥	٣.٥	٥	٦.٧٥	١	٣.٥	-	-
٩- دار و درەخت	٢	٢.٥	٥	٦.٧٥	-	-	-	-

خشتەی ژمارە (٥)

کرێی کارەبای کار پێکراو لە ئێستادا (خشتەی نرخی کارەبا)

١- جۆری ماڵان

ژ	سەرف کردنی لە ماوەی مانگێکkwh	یەکەی سەرف کردن لە مانگێک بەkwh	نرخی کارەبا بە دینار
١	١ - ٤٥٠	٤٥٠	١٨
٢	٤٥١ - ٩٠٠	٤٥٠	٢٤
٣	٩٠١ - ١٥٠٠	٦٠٠	٤٢
٤	١٥٠١ - ٢١٠٠	٦٠٠	٧٢
٥	٢١٠١ - ٣٠٠٠	٩٠٠	٩٠
٦	٣٠٠١ - ٥٠٠٠	٢٠٠٠	١٨٠
٧	٥٠٠١ – بەسەرەوە	....	٢٤٠

٢- جۆری بازرگانی (١٥٦) دینار بۆ هەر یەك (kwh) .

٣- جۆری پیشەسازی

ژ	سەرف کردنی لە ماوەی مانگێک بەkwh	نرخی کارەبا بە دینار
١	0.4 KV	١٤٤
٢	11 KV	١٢٠
٣	33 KV	١٢٠
٤	132 KV	١٢٠

تێبینی: سەبارەت بە نرخی بەکار هێنانی کارەبا لە پۆلی پیشەسازی بەپێی بەکار هێنان ئەو نرخانەی سەرەوە پەیڕەو دەکرێت نەوەك بەپێی پێدانی ڤۆلتیە ، واتە ئەگەر بەکار هێنانی پێکهاتە پیشەسازیەکە (٠.٤KV) ئەوا بە نرخی (١٢٠) دینار دەبێت بۆ هەر (kwh)ێك بێ رەچاو کردنی جۆری ڤۆڵتیەی پێدراو بە سەرچاوەی پێدانی کارەبا، بەڵام ئەگەر هاتوو پێکهاتەکە جۆری بەکار هێنانی ڤۆڵتیەی سەروی (٠.٤KV) هەبوو ئەوا وەك نرخی (١١KV) مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت واتە (١٠٠) دینار بۆ هەر (Kwh)ێك وەهەروەها ئەگەر جۆری بەکارهێنانی ڤۆلتیە لە پێکهاتە پیشەسازیەکە سەرووی (١١KV) ئەوا وەك نرخی (٣٣KV) کە لە خشتەی سەرەوەدا هاتووە مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت وەهەروەها بە هەمان شێوە بۆ ڤۆڵتیەی سەروتر.

جۆری کشتوکاڵی (٣٦) دینار بۆ هەر یەك (kwh).

جۆری میری (١٨٠) دینار بۆ هەر یەك (kwh).

وەزارەتی دارایی و ئابووری
ژمارە: ٩٢٢٣ لە ٢٠٢١/١٠/٢٧

پاڵپشت بەنووسراوی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (١٢٨٩٣) لە ٢٠٢١/١٠/٢٦ و کۆنووسی هاوبەشی نێوان وەزارەتمان و وەزارەتی پەروەردە لە ڕێکەوتی ٢٠٢١/١٠/١٩ ئەم ڕێنماییەمان دەرکرد:

ڕێنمایی ژمارە (١٤)ی ساڵی ٢٠٢١
ڕێنمایی تایبەت بەکرێی مامۆستایانی وانەبێژی دانەمەزراو

یەکەم: گوند و شارەدێ و شارۆچکە (جگە لە شارۆچکەی سەنتەری ناوەندی پارێزگا و سەنتەری ئیدارە سەربەخۆکان)

١- بۆ قوتابخانەکانی دەکەونە ناو گوند هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بڕی (٣٥٠,٠٠٠) سێ سەد و پەنجا هەزار دینار.
- هەڵگری بڕوانامەی بکالوریۆس بڕی (٤٠٠,٠٠٠) چوار سەد هەزار دینار.
- هەڵگری ئەو بڕوانامانەی دبلۆمی باڵا و ماستەر و دکتۆرا بڕی (٤٢٥,٠٠٠) چوار سەد و بیست و پێنج هەزار دینار.

دەبەخشرێن لە دیاریکردنی بەشەوانە ، بەڵام دانانیان پاش تەواوکردنی بەشەوانەی میلاک و پێویستی قوتابخانەکە دەبێت بە مامۆستای وانەبێژی دانەمەزراو.

٢- شارەدێ و شارۆچکە (ناحیە و قەزا) جگە لە (سەنتەری قەزای ناوەندی پارێزگا) ، شایستەی دارایی مامۆستایانی وانەبێژی دانەمەزراو بەم شێوەیە خەرج دەکرێت:

أ- ئەگەر مامۆستای وانەبێژی دانەمەزراو تا (١٢) بەشەوانەی هەبێت بەم شێوەی خوارەوە شایستەی دارایی بۆ خەرج دەکرێت:
- هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بڕی (٢٥٠،٠٠٠) دوو سەد و پەنجا هەزار دینار.
- هەڵگری بڕوانامەی بکالوریۆس بڕی (٣٠٠,٠٠٠) سێ سەد هەزار دینار.
- هەڵگری ئەو بڕوانامانەی دبلۆمی باڵا و ماستەر و دکتۆرا بڕی (٣٢٥,٠٠٠) سێ سەد و بیست و پێنج هەزار دینار.

ب- ئەگەر مامۆستای وانەبێژی دانەمەزراو (١٣ تا ١٨) بەشەوانەی هەبێت بەم جۆرەی خوارەوە شایستەی دارایی بۆ خەرج دەکرێت:
- هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بڕی (٣٠٠,٠٠٠) سێ سەد و پەنجا هەزار دینار.
- هەڵگری بڕوانامەی بکالوریۆس بڕی (٣٥٠,٠٠٠) سێ سەد و پەنجا هەزار دینار.

- بۆ هەڵگرانی بڕوانامەکانی دبلۆمی باڵا و ماستەر و دکتۆرا بڕی (٣٧٥,٠٠٠) سێ سەد و حەفتا و پێنج هەزار دینار.

ج- لەسەرووی (١٩) بەشەوانە بەم جۆرەی خوارەوە شایستەی دارایی بۆ خەرج دەکرێت:

- هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بڕی (٣٥٠,٠٠٠) سێ سەد و پەنجا هەزار دینار.
- هەڵگری بڕوانامەی بکالوریۆس بڕی (٤٠٠,٠٠٠) چوار سەد و هەزار دینار.
- هەڵگری ئەو بڕوانامانەی دبلۆمی باڵا و ماستەر و دکتۆرا بڕی (٤٢٥,٠٠٠) چوار سەد و بیست و پێنج هەزار دینار.

دووەم: سەنتەری پارێزگاکان و ئیدارە سەربەخۆکان:

١- ئەگەر مامۆستای وانەبێژی دانەمەزراو تا (١٢) بەشەوانەی هەبێت بەم شێوەی خوارەوە شایستەی داراییەکانیان بۆ خەرج دەکرێت:

- هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بڕی (٢٠٠,٠٠٠) دوو سەد هەزار دینار.
- هەڵگری بڕوانامەی بکالوریۆس بڕی (٢٥٠,٠٠٠) دوو سەد و پەنجا هەزار دینار.
- بۆ هەڵگری بڕوانامەکانی دبلۆمی باڵا و ماستەر و دکتۆرا بڕی (٢٧٥,٠٠٠) دوو سەد و حەفتاو پێنج هەزار دینار.

٢-ئەگەر لە (١٣ تا ١٨) بەشەوانەی هەبێت بەم جۆرەی خوارەوە شایستەی دارایی بۆ خەرج دەکرێت:

- هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بڕی (٢٥٠,٠٠٠) دوو سەد و پەنجا هەزار دینار.
- هەڵگری بڕوانامەی بکالوریۆس بڕی (٣٠٠,٠٠٠) سێ سەد هەزار دینار.
- هەڵگری ئەو بڕوانامانەی دبلۆمی باڵا و ماستەر و دکتۆرا بڕی(٣٥٠,٠٠٠)سێ سەد وپەنجا هەزار دینار

٣-لە (١٩) بەشەوانەوە بۆ سەروو بەم جۆرەی خوارەوە شایستەی دارایی بۆ خەرج دەکرێت:

- هەڵگری بڕوانامەی دبلۆم بڕی (٣٠٠,٠٠٠) سێ سەد هەزار دینار.
- هەڵگری بڕوانامەی بکالوریۆس بڕی (٣٥٠,٠٠٠) سێ سەد و پەنجا هەزار دینار.
- بۆ هەڵگرانی بڕوانامەکانی دبلۆمی باڵا و ماستەر و دکتۆرا بڕی (٣٧٥,٠٠٠) سێ سەد و حەفتا و پێنج هەزار دینار.

سێیەم: خاڵی یەکەم و دووەمی سەرەوەی ئەم ڕێنماییە بەم ڕێککارانەی خوارەوە جێبەجێ دەکرێت:

١- دانانی مامۆستای وانەبێژی دانەمەزراو لە حاڵەتی پێویستی باخچە و قوتابخانە و پەیمانگە دەبێت بەڵام بەو مەرجەی مامۆستای میلاک بەشەوانەی خۆی تەواوکردبێت و بەگوێرەی سیستمی قوتابخانە بنەڕەتی و خوێندنگە ئامادەییەکانیساڵی (٢٠٠٩).

٢- لە پاش دەرچوونی ئەم ڕێنماییە لە هەمان پسپۆری (بابەت) کە لە بەشەوانەی سیستمی قوتابخانە و خویندنگە ئامادەییەکانی ساڵی ٢٠٠٩ دا هاتووە کە (٢٤) بەشەوانە بۆ قۆناغی بنەڕەتی و (٢٢) بەشەوانە بۆ قۆناغی ئامادەیی ، نابێت (٢) دوو وانەبێژ بۆ هەمان بەشەوانە دابنرێت، واتە ئەگەر

بەشـەوانەی بابەتێـک لە قوتابخـانەیەک (٢٤) بەشـەوانە بێـت دەبێـت بـدریت بە یەک مامۆسـتای وانەبێژی دانەمەزراو.

٣-لە (ناحیە و قەزا و سەنتەری شارەکان) نابێـت مامۆسـتای وانەبێـژی دانەمەزراو لە (٢) قوتابخـانە وانەبڵێتەوە جگە لەو مامۆستا وانەبێژانەی دانەومەزراون کە دەیانەوێت بگەنە (٢٤) بەشەوانە بـۆ قۆناغی بنەڕەتی یاخود (٢٢) بەشەوانە بۆ قۆناغی ئامادەیی وە تەنها یەک شایستە دارایی بڕاوەی بۆ خەرج دەکرێت ، مامۆستای وانەبێژی دانەمەزراوی گوندەکان بەدەرن لەم خـاڵە، چـونکە لەسـەر بنەمای بەشەوانە بەخشراون لە گوندەکان بەڵام تەنها یەک شایستەی داراییان پێدەدرێت.

٤- تەنها بۆ پسپۆرییە دەگمەنەکان لە هەندێک ناوچەی جوگرافی کە مامۆستای پێویستی نیە بـۆ ئەو بابەتانەی زۆر پێویستن و بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی قەزاکان یەک مامۆستایان لەبەر دەسـتە کە لە چەند قوتابخانەیەک ئەو بابەتانەیان بۆ بلێتەوە ، بەدەردەکرێن لە حکومەکـانی خـاڵی (٣)ی ئەم ڕێنمـاییە، بەڵام مەرجە لە حـاڵەتی زۆر پێویسـت بێـت وە سـنورە جوگرافیـاییەکە وابخوازێـت ، لەسەرووی شایستە دارایـی بـڕاوەکە حکومەکـانی ئەم ڕێنمـاییە دیـاری کـردووە لە سـەرووی (٢٥) بەشەوانە بۆ قۆناغی بنەڕەتی و (٢٣) بەشەوانە بۆ قۆنـاغی ئامـادەیی بەم شـێوازەی خـوارەوە بـۆ خەرج دەکرێت بەلیستی جیا و مانگانە پێویستە پەروەردەکان بینێرن بۆ گەنجینەکان بەمەبەستی خەرجکردنی بەم شێوەیەی خوارەوە:

- مامۆستای وانەبێژی دانەمەزراوی هەڵگری بڕوانامەی دبلـۆم بـۆ هەر بەشـەوانەیەکی زێـدەکی بـڕی (٣٠٠٠) سێ هەزار دینار خەرج دەکرێت:
- مامۆســتای وانە بێــژی دانەمەزراو هەڵگــری بڕوانــامەی بەکــالۆریۆس و ســەرووتر بــۆ هەر بەشەوانەیەکی زێدەکی بڕی (٤٠٠٠)چوار هەزار دینار خەرج دەکرێت .

٥- دانانی مامۆستای وانە بێژی دانەمەزراو لە دەسەڵاتی وەزیری پەروەردەیە و دەتوانێـت دەسـەڵات بدات بە بەرپرسی دامەزراوە پەروەردەییەکان بە مەبەستی کەمکردنە وەی ڕۆتین.

٦- دانانی مامۆستای وانە بێژی دانەمەزراو و لە پـاش دەرچـوونی ئەم ڕێنمـاییە دەبێـت بـۆ لەمەودوا ئەو مامۆستایانە دابنرێن کە دەرچوونی کۆلیژەکانی (پەروەردە و پەروەردەی بنیات) ن لەحاڵەتی پێویسـت وەزیـری پەروەردە دەسـەڵاتی هەیە ئەو کـۆلیژو بەشـانە زیـاد بکـات کە پێویسـتیانە بە گوێرەی پسپۆریەکانیان.

٧- لەو قوتابخانانەی کە مامۆستای میلاکی تێدا نیە بە تەکلیف کاری بەڕێـوەبەری قوتابخـانە لەلایەن بەڕێــوەبەری گشــتی پەروەردەی پارێزگــاو ئیــدارە ســەربەخۆکان بە مامۆســتایەکی وانە بێــژی دانەمەزراو دەسپێردرێت سەرەڕای ووتنەوەی بەشەوانەکەی خۆی وە مانگانە بـڕی (٥٠,٠٠٠) پەنجـا هەزار دینار زێدەکی بۆخەرج دەکرێت بۆسەر بڕە پارەی بڕاوە .

٨- شایستەی دارایی مامۆستای وانە بێژی دانەمەزراو بە لیستێك لەلایەن لیژنەیەکی قوتابخانە پێشکەش بە پەروەردەی قەزا دەکرێت کە پێویستە مانگانە ئامادە بکرێت و دوانەکەوێت، وە بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی قەزا پێویستە لە ماوەی (٥) ڕۆژ کارکردن لیستی شایستەی دارایی مامۆستایانی وانە بێژی دانەمەزراو ڕەوانەی گەنجینەکان بکات .

٩- ئەو بڕە پارە بڕاوانەی (مقطوع) کەدیاریکراون بۆ مامۆستایانی وانە بێژی دانەمەزراو هەروەها بڕە پارەی زێدەکی (بەڕێوەبەری تەکلیف) کراو لە پشووی سالآنەی خوێندن بۆ مانگەکانی (٧,٨) بەشێوەی نیوە خەرج دەکرێت .

١٠- لە حالەتی نەهاتنی (غیاب)ی مامۆستای وانە بێژی دانەمەزراو شایستەی دارایی بڕاوەی بەگوێرەی ڕۆژانی نەهاتنی لێدەبڕدرێت.

١١- مۆڵەت : مامۆستای وانە بێژی دانەمەزراو لە ناوەندەکانی خوێندن لە ساڵێکدا مافی (٧) حەوت ڕۆژ مۆڵەتی هەیە وە هەروەها مافی وەرگرتنی (٧) حەوت ڕۆژ مۆڵەتی نەخۆشی بەگوێرەی ڕاپۆرتی پزیشکی پەسندکراو دەبێت وە هەروەها مامۆستای وانە بێژی دانەمەزراوی ئافرەت مافی وەرگرتنی (٢١) بیست و یەك ڕۆژی مۆڵەتی هەیە بۆ پێش لە دایك بوون و پاش لە دایك بوون کە بە گوێرەی پێویستی مامۆستای وانە بێژی دانەمەزراو پێشکەشی دەکات ئەو (٢١) بیست و یەك ڕۆژەی بۆهەردوو حاڵەتی پێش لە دایك بوون و پاش لە دایك بوونی پێدەدرێت بە مووچەی تەواو .

چوارەم: سەبارەت مامۆستای وانە بێژی دانەمەزراو لە باخچەی منداڵان هەمان ڕێنمایی دەیگرێتەوە بە مەرجێك مامۆستای میلاك (٢٤) بەشە وانەی خۆی بلێتەوە و هەروەها ئەو مامۆستای وانە بێژە دانەمەزراوە باشترە هەڵگری بڕوانامەی تایبەت بێت بە (باخچەی منداڵان :پەروەردەی بنیات : پەروەردە)

پێنجەم: لە ڕێکەوتی ٢٠٢١\٩\١ وە کار بە هیچ ڕێنماییەك ناکرێت جگە لەم ڕێنماییە .

شەشەم: ئەم ڕێنماییە لە ٢٠٢١\٩\١ وە جێبەجێ دەکرێت و لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە .

ئاوات جەناب نوری
وەزیری دارایی و ئابووری

وەزارەتی دارایی و ئابووری

ژمارە: ٩٦٥٩ لە ٢٠٢١/١١/٩

ڕێنمایی دارایی ژمارە (١٦)ی ساڵی ٢٠٢١

جیاوازی مووچە

ئاماژە بە کۆنووسی لیژنەی دەرکردن وپێداچونەوە بە ڕێنمایە داراییەکان ژمارە (٣٥)لە ٢٠٢١\٨\٣١ بڕگەی (پێنجەم) بڕیارماندابە ، سەرجەم ئەو جیاوازی مووچانەی کە بۆ ئەو مانگانەی کەمووچەی تێدا پاشەکەوت کراوە و بەستراوە دەگەڕێتەوە بۆ فەرمانبەران و مووچە خۆران و خەرج دەکرێتەوە بەپێی ڕێنماییمان ژمارە (٢٨)ی ساڵی ٢٠٢٠ بە ڕەچاوکردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە:-

١- بۆ دام و دەزگاکانی مەڵبەندی .

بڕی جیاوازییەکە لە پاشەکەوتی مووچەی مووچە خۆران خەرج بکرێتەوە کە لە لایەن گەنجینەی پەیوەندیدارەوە وەکو بارمتە (امانات)تۆمارکراوە .

٢-بۆ دام و دەزگاکانی نامەڵبەندی.

بڕی جیاوازەکە لە پاشەکەوتی مووچەی مووچە خۆران خەرج بکرێتەوە کە بە بارمتە (امانات) دانراوە بە بەڵگەنامەی خەرج کردن و بەمەرجێك لەسەر بوودجەی ئەو ساڵەی پاشەکەوتی مووچەکەی لێ کراوە جێگیر (تثبیت)کرابێت بە پەیڕەو کردنی ئەم قەیدانەی خوارەوە :

من ح / بنك (مووچە)

الی ح /جاري مالية (تمويل خزينة)

من ح /رواتب اجور غير مدفوعة.

الی ح / بنك

٣- ئەم ڕێنماییە لەڕۆژی دەرچوونیەوە کاری پێ دەکرێت و لەڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە.

ئاوات جەناب نوری

وەزیری دارایی و ئابووری

وەزارەتی دارایی و ئابووری

بەیانی ژمارە (٥)ی ساڵی ٢٠٢١

بەپێی ماددەی (١٧) بڕگەی دووەم لە یاسای وەزارەتی دارایی و ئابووری هەرێمی کوردستان ژمارە (٥) ی ساڵی (٢٠١٠) ، وە بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە بڕیارماندا بە :

١- گۆرینی نووسینگەی دیبەگە بۆ بانکی دیبەگە .

٢-ئەم بەیانە جێبەجێ دەکرێت لە ڕێکەوتی بڵاوبونەوەی لە رۆژنامەی (وەقایعی کوردستان).

ئاوات جەناب نوری

وەزیری دارایی و ئابووری

وەزارەتی ناوخۆ

ژمارە: ٢١٧٠٣ لە ٢٠٢١/١٠/٢٦

بەیانی ژمارە (٣٢)ی ساڵی ٢٠٢١

فراوانکردنی حەرەمی گوندی گوسکێ

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٠٩ و ماددەی شەشەم بڕگە سێزدەیەم لە یاسای پارێزگاکانی هەرێم ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٠٩ی هەموارکراو و ڕێنمایی وەزارەتی ناوخۆ تایبەت بە فراوانکردنی و هێنانەکایە و گواستنەوەی شوێنی گوندەکان ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠١٥ی هەموارکرا و ئاماژە بە نووسراوی پارێزگای دهۆک ژمارە (٣٧٥٤ لە ٢٠٢١/٧/١٣) و بڕیاری ئەنجومەنی پارێزگای دهۆک ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠١٩ ، لەبەر بەرژەوەندی گشتی بڕیارماندابە:

یەکەم: فراوانکردنی حەرەمی گوندی (**گوسکێ**) و چەسپاندنی لەسەر نەخشەی گادسترۆ لە سنووری ناحیەی دینارتە/قەزای ئاکرێ لە پارێزگای دهۆک بە ڕووبەری (٤٠) چل دۆنم لەسەر پارچە زەوی ژمارە (١٤٤) لە کەرتی ١٤/گوسکێ) وەک لە نەخشەی هاووپێچی نووسراوی پارێزگای دهۆک لەسەرەوە هاتووە بەپێی یاسا کاری کوژانەوە و دەست هەڵگرتن بکرێت

دووەم: ئەم بەیانە لە ڕۆژی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) کاری پێدەکرێت.

ڕێبەر ئەحمەد
وەزیـری ناوخۆ

وەزارەتی ناوخۆ

ژمارە: ٢١٩٤٦ لە ٢٠٢١/١٠/٢٨

بەیانی ژمارە (٣٣)ی ساڵی ٢٠٢١

گۆڕینی ناوی ناحیەی (وارماوا) بۆ (ناحیەی زەڕایەن)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لەیاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٠٩ و ئاماژە بەبرگە سێزدەیەمی ماددەی (٦) و بڕگە سێیەم ماددە (٢٦) لە یاسای پارێزگاکانی هەرێمی کوردستان ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠٠٩ ی هەموارکراو و بڕیاری ئەنجوومەنی پارێزگای سلێمانی ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠١٦ تایبەت بەپێشنیاریان بە گۆڕینی ناوی ناحیەی (وارماوا) بۆ (ناحیەی زەڕایەن) ، لەبەر بەرژەوەندی گشتی بڕیارماندا بە دەرچواندنی ئەم بەیانە:

یەکەم: گۆڕینی ناوی ناحیەی (**وارماوا**) بۆ (**ناحیەی زەڕایەن**) لە سنووری پارێزگای سلێمانی / قەزای شارەزوور.

دووەم: ئەم بەیانە لە ڕۆژی بڵاوبوونەوەی لە ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان کاری پێدەکرێت .

ڕێبەر ئەحمەد
وەزیـری ناوخۆ

وەزارەتی داد

بەیانی ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٢١

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە ماددەی (٩) لە یاسای وەزارەتی داد ژمارە (١٣)ی ساڵی ٢٠٠٧ لە پێناو بەرژەوەندی گشتی بریارماندا بە:

١- کردنەوەی بەڕێوەبەرایەتی (جێبەجێکردنی دووەمی سلێمانی).

٢- ئەم بەیانە لە رۆژی دەرچوونی جێبەجێ دەکرێت و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە.

فەرسەت أحمد عبدالله
وەزیری داد

وەزارەتی داد

بەیانی ژمارە (١٠)ی ساڵی ٢٠٢١

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە ماددەی (٩) لە یاسای وەزارەتی داد ژمارە (١٣)ی ساڵی٢٠٠٧وە لەبەر بەرژەوەندی گشتی بڕیارماندا بە:-

١-کردنەوەی (فەرمانگەی دادنووسی لە قەزای قەرەداغ).

٢-ئەم بەیانە لە رۆژی دەرچوونی جێبەجێ دەکرێت و لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) بڵاو دەکرێتەوە.

فەرسەت أحمد عبدالله
وەزیری داد

وەزارەتی تەندروستی

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە ماددەی (شەشەم / بڕگەی دووەم) لەیاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧ بڕیارماندا بە :-

بەیانی ژمارە (٣١)ی ساڵی ٢٠٢١

کردنەوەی (بنکەی تەندروستی شاری سانا) لە سنوری بەرێوەبەرایەتی تەندروستی دەشتی هە ولێر، سەر بە بەرێوەبەرایەتی تەندروستی هەولێر.

- ئەم بەیانە جێبەجێ دەکرێت لە رۆژی دەرچوونییەوە ڕێکەوتی ٢٠٢١/١٠/١٩.

بەیانی ژمارە (٣٢)ی ساڵی ٢٠٢١

- کردنەوەی (بنکەی تەندروستی چاڵاوا) لە گوندی چاڵاوا سەر بە بەرێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی سلێمانی .

- ئەم بەیانە جێبەجێ دەکرێت لە رۆژی دەرچوونییەوە ڕێکەوتی ٢٠٢١/١٠/١٩.

د.سامان حسین بەرزنجی
وەزیری تەندروستی

وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی

بەیانی

ژمارە (٩)ی ساڵی ٢٠٢١

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە ماددەی (٧)ی بڕگەی (٢) لە یاسایی وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی ژمارە (١٢)ی ساڵی ٢٠٠٧ بڕیارماندابە:-

- هێنانەکایەی (أستحداث) کردنی بەرێوەبەرایەتی دەستەبەری کۆمەڵایەتی بۆ کرێکاران لە ئیدارەی سۆران لە شوێنی بەشی دەستەبەری کۆمەڵایەتی بۆکرێکاران/سۆران بەسەر بەرێوەبەرایەتی گشتی کارو دەستەبەری کۆمەڵایەتی لەبەر فراوانی سنووری ئەو ئیدارەیە و بەردەوامی لە زیادبوونی پرۆژەکان .
- ئەم بەیانە لە رۆژی بڵاوبوونەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) کاری لەسەر دەکرێت.

کوێستان محمد عبدالله
وەزیری کارو کاروباری کۆمەڵایەتی

بەیانی

ژمارە (١٠)ی ساڵی ٢٠٢١

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە ماددەی (٧)ی بڕگەی (٢) لە یاسایی وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی ژمارە (١٢)ی ساڵی ٢٠٠٧ بڕیارماندابە:-

- هێنانەکایەی (استحداث)کردنی هۆبەی(سکاڵا) سەر بەپشکێنەری گشتی بۆوەرگرتنی سکاڵای هاوڵاتیان وە لە بەر گرنگی کارەکە
- ئەم بەیانە لە رۆژی بڵاوبوونەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی کوردستان) کاری لەسەر دەکرێت.

کوێستان محمد عبدالله
وەزیری کارو کاروباری کۆمەڵایەتی

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الشعب
برلمان كوردستان - العراق
رقم القرار: ١١
تأريخ القرار: ٢٠٢١/١٠/٢٦

قرار رقم (١١) لسنة ٢٠٢١

استناداً إلى حكم الفقرة (ثانياً) من المادة (٢٨) من النظام الداخلي لبرلمان كوردستان ـ العراق، أصدر برلمان كوردستان في جلسته الاعتيادية رقم (٤) للدورة الانتخابية الخامسة المنعقدة بتأريخ ٢٠٢١/١٠/٢٦، القرار الآتي:

أولاً: قبول استقاله عضو برلمان السيد (دابان محمد حسين) من عضوية لجنة النزاهة.

ثانياً: ينفذ هذا القرار من تأريخ صدوره وينشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

د. ريواز فايق حسين
رئيس برلمان كوردستان – العراق

بسم الله الرحمن الرحيم

بأسم الشعب
برلمان كوردستان ـ العراق
رقم الأمر: ٣
تأريخ الأمر: ٢٠٢١/١٠/٣١

أمــر

استناداً الى قرار رقم (٤ و ١٤) الصادر لسنة ٢٠١٩ برلمان كوردستان وحكم الفقرة (ثالثاً، خامساً) من المادة (٢٨) من النظام الداخلي للبرلمان، يتولى أعضاء اللجان الدائمة للبرلمان الواردة أسماؤهم أدناه المهام المؤشرة ازاء كل منهم:

١- بلين اسماعيل حاجي رئيساً للجنة النزاهة

٢- هلكوت انور خليفه مقرراً للجنة النزاهة

د. ريواز فايق حسين
رئيس برلمان كوردستان - العراق

وزارة الكهرباء

رقم: ٧٤٠٨ في ٢٠٢١/١١/١٥

إستناداً الى ما وردة في الفقرة الثانية من المادة (٨) و فقرة الخامسة من المادة (٤) من قانون رقم (٦) لسنة ٢٠٢١ قانون وزارة كهرباء إقليم كوردستان - العراق قررنا إصدار التعليمات الآتية:

تعليمات رقم (٣) لسنة ٢٠٢١

تعليمات تشغيل و ربط أنظمة انتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة بشبكة كهرباء الاقليم

المادة (١): تعاريف

يكون للكلمات والعبارات التالية المعاني المبينة قرين كل منها، ما لم يقتض سياق النص خلاف ذلك :

- **الإقليم** : إقليم كوردستان – العراق
- **حكومة**: حكومة إقليم كوردستان
- **الوزارة** : وزارة الكهرباء في حكومة الإقليم
- **الوزير**: وزير الكهرباء في حكومة الإقليم
- **المجلس الوزاري**: مجلس الوزاري في وزارة الكهرباء الإقليم
- **الطاقة المتجددة** : الطاقة المولدة من مصادر طبيعية لها طابع الديمومة والإستمرارية، والتي لا يستخدم في إنتاجها اي نوع من أنواع المحروقات.
- **مصادر الطاقة المتجددة** : المصادر الطبيعية للطاقة بما فيها الطاقة الشمسية وطاقة الرياح والطاقة الحرارية الأرضية والطاقة المائية وغيرها.
- **الربط** : ربط منظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة بشبكة كهرباء الإقليم.
- **إتفاقية الربط** : الاتفاقية المبرمة بين الوزارة والمنتج، والتي تتضمن بنود وشروط تشغيل منظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة وربطها بشبكة توزيع ونقل الكهرباء.
- **شروط الربط** : المتطلبات والمعايير المعتمدة من الوزارة، والتي يجب على المنتج الإلتزام بها لربط منظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة بشبكة كهرباء الاقليم، بما في ذلك المعايير الفنية والجودة الصحية، والسلامة، والبيئة.
- **أنظمة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة** : منظومة أو أكثر تقوم بإنتاج الطاقة الكهربائية من الطاقة المتجددة مركبة ضمن نفس حيز قطعة الأرض، و تكون مربوطة بشبكة توزيع الكهرباء تحت حساب محدد من حسابات الإستهلاك.
- **الحد السنوي للربط**: الحد الأقصى لسعة الإنتاج من الطاقة المتجددة التي يمكن ربطها بشبكة كهرباء الإقليم ، طبقا لما تحدده الوزارة.

- **المنتج المحلي**: أي شخص ينتج طاقة كهربائية من مصادر الطاقة المتجددة لإستخدامه الشخصي ، و سعته تكون حسب الطاقة الكهربائية المستوردة من شبكة توزيع الكهرباء وبوحدة قياس (كيلو واط.ساعة)، و التي يتم استهلاكها من قبل المنتج بواسطة حساب إستهلاك واحد أو أكثر يملكه المنتج، ويربط بشبكة كهرباء الإقليم طبقا لشروط الربط المرفقة بهذه التعليمات، و تصدير الطاقة للشبكة يكون بشكل متقطع اي عند وجود فائض فقط.
- **المنتج الاستثماري**: اي شخص ينتج طاقة الكهربائية من مصادر الطاقة المتجددة لغرض الإستثمار، يربط بشبكة كهرباء الإقليم طبقا لشروط الربط المرفقة بهذه التعليمات، تصدير الطاقة للشبكة يكون حسب اتفاقية الربط .
- **حساب الاستهلاك** : الحساب المخصص لقياس كمية الطاقة الكهربائية المستوردة من شبكة توزيع الكهرباء بواسطة وحدة قياس مخصصة لهذا الغرض، وكل حساب استهلاك مرتبط بعداد (مقياس) واحد فقط.
- **رخصة التَوليد**: الإذن الذي تَمنحه وزارة الكهرباء وفقا لأحكام هذهِ التعليمات.
- **حساب الإستضافة** : المشترك المرخص له بربط منظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة بشبكة كهرباء الإقليم.
- **الطاقة الكهربائية المستوردة** : الطاقة الكهربائية المستوردة من شبكة توزيع الكهرباء والتي يتم استهلاكها من قبل المُنتج بواسطة حساب استهلاك واحد أو أكثر يملكه المنتج.
- **الطاقة الكهربائية المصدرة** : الطاقة الكهربائية الفائضة التي يقوم المنتج بانتاجها من خلال الطاقة المتجددة، ويتم تزويد شبكة الكهرباء بها من خلال منظومة إنتاج الكهرباء.
- **فائض الطاقة الكهربائية**: الفرق الناتج عن زيادة الطاقة الكهربائية المصدرة عن الطاقة الكهربائية المستوردة خلال دورة فاتورة محددة.
- **أرصدة صافي القياس** : الطاقة الكهربائية المصدرة (بالكيلوواط.ساعة) والتي تتجاوز الطاقة الكهربائية المستوردة أثناء دورة الفاتورة والمقيد لحساب دورة الفاتورة التالية.
- **نظم مصادر الطاقة المتجددة**: النظم والمعدات التي تستخدم لاستغلال مصادر الطاقة المتجددة لإنتاج الطاقة.
- **قائمة الأراضي** : الأراضي التي تصلح لاستغلال مصادر الطاقة المتجددة.

المادة (٢): الأهداف

تحقيقاً للغايات المقصودة من هذه التعليمات، تعمل الوزارة بالتعاون والتنسيق مع الجهات المختصة على ما يلي:-

أ- إيجاد إطار تنظيمي واضح ينظم عملية تشغيل و ربط أنظمة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة بشبكة كهرباء الإقليم.

ب- تشجيع أفراد المجتمع ومؤسساته على انتاج الطاقة المتجددة لزيادة نسبة مساهمتها في مجموع الطاقة الكلي وتحقيق التزود الآمن منها وتشجيع الإستثمـــار فيها.

ج- المساهمةفي تنويع مصادر الطاقة من خلال زيادةحصة الطاقة المتجددة ضمن مصادرإنتاج الطاقة

د- المساهمة في حماية البيئة من خلال تقليص كمية الانبعاثات الكاربونية في الاقليم.

هـ- تشجيع نمو الاقتصادي الأخضر بغرض التنمية المستدامة.

و- ترشيد استهلاك الطاقة وتحسين كفاءة استخدامها في القطاعات المختلفة.

ز- ضمان حق جميع المستهلكين من مستهلكي الطاقة الكهربائية في تركيب معدات إنتاج الطاقة المتجددة في نفس موقع المستهلك أو ضمن المواقع المشمولة بقائمة الأراضي المعتمدة لغايات توليد الطاقة المتجددة، وربطها بشبكة كهرباء الإقليم دون تفرقة، سواء كانت لإستخدام الشخصي أو لغرض الإستثمار.

المادة (٣): إلتزامات الوزارة

يجب على وزارة الكهرباء الإلتزام بالآتي:

أ- تنفيذ تطبيق سياسات الطاقة المتجددة ونشرها وتفعيلها وفقا لتوصيات (المجلس الوزاري)، وبالتنسيق مع (الجهات المختصة في الوزارة).

ب- تنظيم وتحديد الحد السنوي للربط من إجمالي الطاقة المتجددة التي يمكن تصديرها الى شبكة كهرباء الإقليم بناء على توصية (المجلس الوزاري)، و تحديد نسبة الإنتاج والحد السنوي لكل ادارة أو محافظة من محافظات الإقليم.

ج- إيجاد الحلول فيما يتعلق بالنزاعات التي تنشأ بين الأطراف عن طريق الموازنة بين المصالح المختلفة.

د- وضع الإجراءات المتعلقة بالنظر في التظلمات المنصوص عليها في المادة (١٤) من هذه التعليمات.

ه- تبني سياسات داعمة للطاقة المتجددة، منها المناقصات التنافسية من جانب منتجي الطاقة المستقلين لتنفيذ مشروعات عامة، مع إختيار المطور من خلال عملية التناقص، أو الإستثمار المباشر، وتوقيع إتفاقية شراء الطاقة مع العرض الذي يقدم أقل سعر لوحدة الطاقة المنتجة (كيلواط. ساعة). استناداً الى تعليمات العقود الحكومية النافذة.

و- تتولى الوزارة بموجب الفقرة (هـ) من هذهِ المادة وبالتعاون مع الجهات ذات العلاقة دراسة هذه العروض، كما تقوم الوزارة بالتفاوض مع أصحاب العروض المقبولة، تمهيداً للإحالة وتوقيع إتفاقيات المشاريع.

ز- تحدد الوزارة حجم وطبيعة المشاريع الإستثمارية (PPA)، وأنظمة الطاقة المتجددة وسعر شراء الطاقة الكهربائية المولدة تكون حسب اسعار تنافسية.

ح- تحدد الوزارة، بالتعاون مع الجهات والمراكز الفنية المتخصصة، المواقع الجغرافية المناسبة في الاقليم التي يثبت فيها توافر إمكانيات مجدية لاستغلال مصادر الطاقة المتجددة لغرض الاسثمار، كما تحدد أولويات تطوير هذه المواقع بما يتوافق مع خطة الوزارة لتطوير قطاع الطاقة وأي خطط أخرى لتطوير مصادر الطاقة المتجددة تعتمدها الوزارة حسب قوانين الاسثمار.

ط- وضع شروط الربط ومراجعتها وتحديثها بانتظام، و صياغة نماذج معيارية لاتفاقيات الربط.

ي- رفع توصيات الى معالي الوزير بما يخص الحد السنوي للربط والحد الأقصى لإنتاج الطاقة الذي يمكن تصديره بواسطة المنتجين الى شبكة كهرباء الإقليم بناء على الضوابط الفنية.

ك- تحديد آليات لاستقبال فائض الكهرباء الذي يمكن تصديره الى شبكة الكهرباء.

ل- مراقبة المنتج والتأكد من مدى التزامه بأحكام هذهِ التعليمات واتفاقيات الربط، واتخاذ الاجراءات والتدابير اللازمة ضد المخالفين.

م-الاستعانة بالمقايس الذكية لإنشاء سجل الكترونى لجميع المنتجين المحلين في الاقليم يتضمن كافة البيانات والمعلومات المتعلقة بمنظومة توليد الكهرباء من الطاقة المتجددة، على أن تلتزم الوزارة بمتابعة ما يلي:

١- حجم الإنتاج ونوعيته وموقع كل وحدة من منظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة.

٢- القدرة الاجمالية لمنظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة التي تم ربطها بشبكة الكهرباء والتي قدمت بشأنها طلبات للربط.

٣- متابعة مستويات الحد الاقصى للتيار لمغذيات المنطقة وقدرة شبكة الكهرباء المتاحة.

٤- معالجة البيانات – بدعم من (مديرية سيطرة كهرباء الإقليم و مديرية الطاقة المتجددة) – ونشر المعلومات عبر الموقع الالكتروني الخاص بالوزارة، وذلك من خلال متابعة القدرة الاجمالية لمنظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة التي تم ربطها، أو التي قدمت بشأنها طلبات للربط ، ويجب تحديث هذه البيانات بصورة شهرية على الأقل.

ن- العمل على ضمان امكانية التوصيل بشبكة الكهرباء والإستجابة بشكل عام لطلبات المشتركين المستوفية لشروط الربط في اطار المدة الزمنية التي تحددها الوزارة وفقا لسقف الربط المتاح والقدرة الاستعابية للمغذي بالمنطقة المعنية.

س- تقوم الوزارة بالموافقة والمصادقة على جميع النُظم والمُعدات المُستخدمة من قبل المنتج الإستثماري للطاقة المتجددة، لغرض ربطها بشبكة كهرباء الاقليم، وبالنسبة للمنتج المحلي يتم الموافقة والمصادقة فقط على (Inverter) المستخدم لغرض ربط بشبكة كهرباء الاقليم عن طريق المديريات العامة لكهرباء المحافظات.

المادة (٤): الربط

استناداً الى ما جاء بفقرة (ب) من المادة الثالثة من هذه التعليمات، بما يخص تنظيم الحد السنوي للربط من إجمالي الطاقة المتجددة التي يمكن تصديرها الى شبكة كهرباء الإقليم، عليه يحظر على أي شخص ربط منظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة بشبكة الكهرباء الا بعد الحصول على الموافقة المسبقة من الوزارة بالنسبة للمنتج الإستثماري، ويتم منح هذه الموافقة استنادا الى اتفاقية الربط التي تبرمها الوزارة مع الشخص طبقا لأحكام هذهِ التعليمات والشروط المرفقة به. أما بالنسبة للمنتج المحلي يتوجب عليه الحصول على موافقة المديريات العامة للكهرباء في محافظات الاقليم.

المادة (٥): اتفاقية الربط

يتم ابرام اتفاقية الربط مع منتج الاستثماري من خلال تقديم طلب الى الوزارة مرفقا مع الوثائق والمستندات المطلوبة، ويجب اعتماد الطلب من قبل الوزارة لابرام اتفاقية الربط.

يتم ابرام اتفاقية الربط مع المنتج المحلي من خلال تقديم طلب الى المديريات العامة لكهرباء المحافظات مرفقا مع الوثائق والمستندات المطلوبة.

المادة (٦): شروط الربط

١- تعتبر شروط الربط المرفقة بهذه التعليمات جزءاً لا يتجزأ منه.

٢- المنتج المحلي الذي لايرغب بربط منظومته بشبكة كهرباء الاقليم لا تنطبق عليه شروط هذه التعليمات.

المادة (٧): أنظمة إنتاج المربوطة قبل صدور هذه التعليمات

على مالكي أنظمة إنتاج الطاقة المتجددة المربوطة مع شبكة الكهرباء قبل صدور هذهِ التعليمات، تقديم طلب الربط خلال مدة أقصاها (٦) أشهر بعد اصدار هذه التعليمات.

المادة (٨): إلتزامات المُنتج

يجب على المنتج الالتزام بالآتي:

أ- اعداد التصاميم والتركيبات لأنظمة إنتاج الطاقة المتجددة وفقا للمعايير والشروط المعتمدة من قبل الوزارة، ووفقا لمتطلبات الأمن والسلامة الصادرة عنها، بما يخص المنتج الاستثماري. أما بالنسبة للمنتج المحلي يتوجب عليه تقديم مواصفات جهازعاكس (Inverter) ومعدات الربط مع الشبكة فقط.

ب- تقديم طلب نصب و وربط وتشغيل معدات الطاقة المتجددة وفقا لنماذج ومتطلبات الوزارة.

ج-الحصول على موافقة الجهات المختصة اذا تطلب الأمر ذلك.

د- يحق للمنتج الاستثماري ان يختار موقع الأراضي لمصادر الطاقة المتجددة، بعد موافقة الوزارة على الموقع، يتحمل المنتج كافة تكاليف تمليك الأرض، أو حق التصرف بها.

ه- السماح لموظفي الوزارة أو الشركات المتخصصة والمرخص لها، بإجراء الفحوصات على أنظمة إنتاج الطاقة المتجددة قبل وبعد الموافقة على الربط.

و- توفير جميع المعدات بما في ذلك اجهزة قياس الانتاج واجهزة الاتصال والمراقبة عن بعد (SCADA System) التي تطلبها الوزارة لضمان استمرارية عملها بصورة فعالة، للمنتج الاستثماري.
ز- ضبط جهاز عاكس (Inverter) لمنظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة حسب المعايير المعتمدة من الوزارة.
ح- تكون تكاليف ربط أنظمة إنتاج الطاقة المتجددة مع شبكة كهرباء الإقليم على نفقة المنتج.
ط- الالتزام بأحكام هذهِ التعليمات وشروط الربط المرفقة به، وكذلك أحكام وبنود اتفاقية الربط، واية شروط أو متطلبات أخرى ذات صلة بالربط تفرضها الوزارة.
ي- عدم تجاوز الحد الأقصى للطاقة الكهربائية من الطاقة المتجددة التي تجيز له الوزارة بتصديرها الى شبكة كهرباء الإقليم.
ك- عدم القيام بأي عمل من شأنه أن يؤثر بشكل مُباشر أو غير مُباشر على سلامة وكفاءة شبكة كهرباء الإقليم.
ل- التعاون مع موظفي الوزارة في كل ما يتعلق بتنفيذ أحكام هذه التعليمات.

المادة (٩): استهلاك وتصدير الطاقة الكهربائية

تطبق على عملية استهلاك وتصدير الطاقة الكهربائية المنتجة من منظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة، بالنسبة للمنتج الإستثماري تكون حسب اتفاقية الربط واتفاقية عقد شراء الطاقة، اما بالنسبة للمنتج المحلي، استهلاك وتصدير الطاقة الكهربائية تكون حسب الأحكام الآتية:

أ- يجوز استهلاك الطاقة الكهربائية التي يتم إنتاجها من منظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة في داخل العقار المرتبط بحساب استهلاك واحد، وفي حالة وجود أكثر من حساب إستهلاك للمنتج فانه يجوز الإستفادة من صافي القياس في أي من الحسابات التي يملكها وفقا للتسلسل الذي يحدده في اتفاقية الربط .
ب- لغايات احتساب قيمة استهلاك الطاقة الكهربائية ستقوم الوزارة بعمل تسويات على اساس شهري بين كميات الطاقة الكهربائية بوحدة (الكيلوواط. ساعة) التي يقوم المستهلك بتصديرها الى الشبكة وتلك التي يقوم باستهلاكها من الشبكة.
ج- اذا كانت كمية الطاقة المستهلكة من شبكة التوزيع أكبر من كمية الطاقة المصدرة الى تلك الشبكة يقوم المنتج بتسديد قيمة صافي كمية الطاقة التي استهلكها للوزارة شهريا.
د- اذا كانت كمية الطاقة المصدرة من نظام المنتج أكبر من الطاقة المستخدمة من الشبكة تقوم الوزارة بترحيل فائض كمية الطاقة (كيلوواط.ساعة) الى حساب استهلاك الشهر الذي يليه ويتم خصمها بدءاً من الشريحة الاعلى ولا يطبق نظام صافي الفاتورة بأثر رجعي.
هـ- يجوز للوزارة وضع حوافز إضافية لتشجيع إستخدامات الطاقة المتجددة للاستهلاك الشخصي.

المادة (١٠): تعديل شروط الربط والحد السنوي للرَّبط

يجوز للوزارة إجراء التعديلات التـي تراهـا مناسـبة لشـروط الـربط ويـتم نشـر هـذهِ التعـديلات فـي الجريدة الرسمية والاعلان عنها بالموقع الالكتروني للوزارة ويجوز لـ(المجلـس الـوزاري) تعـديل الحـد السنوي للربط في بعض الحالات الخاصة لضمان كفائة وسلامة شبكة الكهرباء بالتشاور مع المعنين في الوزارة.

واذا اعتبرت (المجلس الوزاري)، بعد دراسة شبكة الاقلـيم، انـه مـن الضـروري ان يـتم تحديـد السـقف السنوي للربط فانه يتوجب الاعلان عن هذا السقف قبل ستة اشهر على الاقل من تاريخ تطبيـق الـربط الجديد.

وفي حالة الوصول الى سقف الربط السنوي الذي حددته (المجلس الوزاري) تستمر الوزارة في تسـلم طلبات الربط الخاصة بمنظومة إنتاج الكهربـاء مـن الطاقـة المتجـددة ومعالجتهـا وفقـا لسـقف الـربط المتاح والقدرة الاستيعابية للمغذي في المنطقة المعنية وحسب اقدمية الطلبات.

المادة (١١): حماية نظام توزيع الكهرباء

يحق للوزارة قطع ربط منظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة بنظام توزيع الكهرباء إذا كان هناك خطر يهدد أمن و سلامة نظام توزيع الكهرباء و شبكة كهرباء الإقليم، ولها صلاحية اتخاذ كافة التدابير الوقائية اللازمة.

المادة (١٢): الإشعار بالمخالفة

يجب على الوزارة – في حال تبين لها مخالفة المنتج لأي من أحكام هذه التعليمـات أو إتفاقيـة الـربط المبرمة معه أو أي شرط من شروط الربط - إخطاره بهـذه المخالفـة، علـى أن يراعـى عنـد توجيـه هـذا الإخطار ان يتضمن المعلومات الآتية :

أ- بيان يصف المخالفة المرتكبة وطبيعته.

ب-منح مهلة لاتتجاوز شهر واحد من تأريخ التبليغ لإزالة المخالفة.

ج- تحديد التدابير التي ستتخذها الوزارة في حال عدم مُعالجة المخالفة خلال المهلة المحددة .

المادة (١٣): التدابير

مع مراعاة أحكـام المـادة (١١ و ١٢) مـن هـذه التعليمـات ، ودون الإخـلال بالمسـؤلية الجنائيـة ، يجـوز للوزارة اتخاذ أي من التدابير المنصوص عليها في هذه المادة في حال قيام أي شخص بـربط منظومـة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة بنظـام توزيـع الكهربـاء بخـلاف أحكـام هـذه التعليمـات أو شـروط الربط المرفقة به أو بالمخالفة لأحكام اتفاقية الربط ، وذلك بـ :

أ- إلغاء اتفاقية الربط .

ب- قطع ربط منظومة إنتاج الكهرباء من الطاقة المتجددة بشبكة الكهرباء .

ج- تغريم المنتج المحلي بغرامة مالية تقدر بحجم الأضرار.

المادة (١٤): التظلم

يجوز للمنتج المحلي التظلم كتابيا لدى (المديريات العامة لكهرباء المحافظات) بشأن أية قرارات أو تدابير تتخذ بحقه استنادا لأحكام هذه التعليمات ، وذلك خلال ثلاثين يوما من تاريخ علمه بالقرار أو التدابير المتخذة ضده. وعلى (المديريات العامة لكهرباء المحافظات) البت في التظلم خلال ثلاثين يوما من تاريخ تسلم التظلم.

المادة (١٥): ترشيد الطاقة

لكون إستخدام النظم الشمسية الحرارية في تسخين المياه في القطاع المنزلي من أهم تطبيقات الطاقة المتجددة في العالم، لبساطة التكنولوجيا والتكلفة المعقولة.

لذا تقوم الوزارة بدراسة تشجيع إستخدام السخانات الشمسية لتوفير المياه الساخنة في كافة المساكن والمباني في الاقليم ذات مساحة اكبر من (١٠٠م^2)، لترشيد الطاقة والإستفادة من الطاقة المتجددة.

المادة (١٦): النفاذ

على المعنيين تنفيذ هذه التعليمات، ويعمل به من اليوم التالي لتأريخ نشره في الجريدة الرسمية.

المهندس
كمال محمد صالح
وزير الكهرباء

وزارة الصحة

استنادا (للمادة السادسة/فقرة٢) من قانون وزارة الصحة في أقليم كوردستان رقم (١٥) لسنة ٢٠٠٧ ولمقتضيات المصلحة العامة و حسب برنامج وزراتنا لتقديم أفضل الخدمات الصحية للمجتمع فى كوردستان قررنا:-

بيان رقم (٣٣) لسنة ٢٠٢١

- (فتح مستشفى شهيد شاسوارى گرميان لزرع النخاع) فى المديرية العامة لصحة السليمانية.
- من تأريخ صدور هذا البيان ٢٠٢١/١١/٢ .

بيان رقم (٣٤) لسنة ٢٠٢١

- (فتح مركز Audiology للسمع و توزيع المعينات السمعية) في المديرية العامة لصحة السليمانية.
- من تأريخ صدور هذا البيان ٢٠٢١/١١/٢.

بيان رقم (٣٥) لسنة ٢٠٢١

- (فتح مركز ژيانەوە لعلاج لأمراض السرطانية بالأشعة) في المديرية العامة لصحة السليمانية.
- من تأريخ صدور هذا البيان ٢٠٢١/١١/٢.

بيان رقم (٣٦) لسنة ٢٠٢١

- (مركز شهيد جبار شێخ فتاح ملقب بدكتور نەبەز لعلاج أمراض الجلدية) في المديرية العامة لصحة السليمانية.
- من تأريخ صدور هذا البيان ٢٠٢١/١١/٢ .

بيان رقم (٣٧) لسنة ٢٠٢١

- (فتح مركزكلية الصناعية) في المديرية العامة لصحة السليمانية .
- من تأريخ صدور هذا البيان ٢٠٢١/١١/٢.

بيان رقم (٣٨) لسنة ٢٠٢١

- (فتح وحدة السيطرة الامراض المزمنة في مستشفى شهيد د. هێمن) في المديرية العامة لصحة السليمانية
- من تأريخ صدور هذا البيان ٢٠٢١/١١/٢.

بيان رقم (٣٩) لسنة ٢٠٢١

- (فتح المركز العلاجى لمرضي Multipe Sclerosis في مستشفى أزادى) في المديرية العامة لصحة دهۆک
- من تأريخ صدور هذا البيان ٢٠٢١/١١/٢.

بيان رقم (٤٠) لسنة ٢٠٢١

- (فتح المركز التخصصى للامراض السرطانية) في المديرية العامة لصحة دهۆک .
- من تأريخ صدور هذا البيان ٢٠٢١/١١/٢.

بيان رقم (٤١) لسنة ٢٠٢١

- (فتح مركز ژين لأمراضي الدم و الامراض الدم و الامراض السراطنيه عند الاطفال) في المديرية العامة لصحة دهۆک .
- من تأريخ صدور هذا البيان ٢٠٢١/١١/٢.

بيان رقم (٤٢) لسنة ٢٠٢١

- (فتح مركز ئاكرى التخصصى لعلاج المرضي المصابين بأمراض التالاسيميا) في المديرية العامة لصحة دهۆک
- من تأريخ صدور هذا البيان ٢٠٢١/١١/٢.

د. سامان حسين برزنجي
وزير الصحة